

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELLBERG

UTGIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **35**

DEN 2 SEPT. 1923

PRIS 35 ÖRE

REDAKTÖR
EBBA THEORIN

Exkejsarinnan Hermine.

*Inuti numret en intressant
intervju med exkejsar
Wilhelms mångom-
talade gemål*

K R Ö N I K A

Som handlar om den vackra dalkullan i Stockholm och hennes levnadsöden.

DEN SOM UTAN TILLHJÄLP AV Något spiritistiskt medium vill känna sig försatt ett århundrade tillbaka i tiden skall unpsöka någon av de avlägsna bygderna i Dalarne där det ligger en och annan gård som den jäktande tiden tycks ha glömt bort och där livet förflyter lika oberört som när farfarsfar och hans förfäder sutto i stugan. Där är det inte svårt att locka fram minnen från forna tider och så kom det sig att jag under en resa i Dalarne fick höra historien om »vackra dalkullan» vilken på 1830-talet förmådde genom sin skönhet väcka en hel huvudstads uppmärksamhet.

Vacker-Kari eller som hennes borgerliga namn lydde Karin Ersdotter hade som många av sina landsmän både före och efter henne vandringslusten i blodet och framför allt lockade Stockholm hennes unga sinne. En kulla i våra dagar har lätt nog att uppnå sin längtans mål, för Vacker-Kari fanns ingen annan utväg än att till fots tillryggalägga den dryga vägen från hemtrakten och till huvudstaden. Det avskräckte henne emellertid inte. I sällskap med en kvinnlig kamrat företog hon den långa promenaden. Hur hon skulle slå sig fram i Stockholm visste hon inte men tröstade sig med att det blev väl någon råd. Så vart det också. Karin fick plats som »mjölksurra», för med sin mjölkskjuts från Järila till Stockholms Stortorg där hon utminuterade sin vara såsom skedde på denna tid när man inte hade någon Mjölccentral med dess väl organiserade mjölkförsäljning. Allt skulle också ha gått bra om inte det kommit ett litet aber emellan — Karins ovanliga fägring. En samtida beskriver henne sålunda: »omkring 18 år, av smidig växt, med ovanligt fina drag, den skönaste hy, mörkt hår och med ögon som äro obeskrivliga med ett ord en verklig ängel i skinnpås.» Det porträtt vi här se av henne återger nog ganska ofullständigt hennes fägring. Alltnog ryktet om den vackra dalkullan på Stortorget spred sig fort och som stockholmarna redan då voro bekanta för den nyfikenhet som alltjämt är en av deras mest kännetecknande egenskaper började man ägna henne en uppmärksamhet som till slut blev betydligt besvärande. Det var ett omtyckt nöje att vandra till Stortorget för att titta på dalkullan och följden blev en folkskockning som tog sig rentav löjeväckande former. »Hon avyttrar,» skriver den nämnda sagesmannen, »sin gräde och mjölk med ett särdeles behag och mer än en gång har folkskockens beundran blivit så stormande och närgången att hon efter fruktlöst motstånd med tagelsnärten nödgats fly undan i något av de angränsande husen. Vid ett av de senaste dylika tillfällena måste hon med häst och kärra jaga in uti en rymlig förstuga och man kunde icke hindra mängdens inrusande utan att begagna husets handsprutor — onekligen de tjänligaste vapen mot lågande hjärtan.»

Det gick slutligen så långt att den stackars flickan måste upp i polisen för att stå till svars därför att hon ofrivilligt vållade att passagen på Stortorget hindrades. Att bli anklagad bara därför att man råkar vara för vacker hör väl till de mera ovanliga polismålen och förmodligen hade do-

maren svårt att behålla sin stränga min inför den sköna »brottslingen» vars oskuld också blev till fullo ådagalagd.

Men det var inte bara folket på gatan som hyste intresse för den vackra dalkullan. I en tidning lästes beskrivningen av hur Karin fick göra sin rond i Stockholms eleganta salonger. Hon hämtades i herrskapsvagn, infördes i societeten, begapades, överhopades med frågor, undfägnades och återsändes till slut med en gåva. Hon var så upptagen att den som ville skaffa sitt sällskap njutningen av hennes åsyn stundom måste abonnera på henne några dagar i förväg.

Det hade varit ursäktligt om all denna ryktbarhet till slut förvridit huvudet på Karin. Att hon med sin skönhet skulle göra ett förmånligt parti här var man allmänt övertygad om och då hon efter någon tid plötsligt försvann från Stockholm visste beskäftigt folk berätta att hon gift sig med en rik och förnäm herre och man kunde t. o. m. peka ut det vackra hus på Djurgården där Karin bodde som välbeställd fru. Men så var alls ej förhållandet. Karin frestades inte av Stockholms fashionabla värld och dess beundrande kavaljerer, hon längtade tvärtom hem till sitt kära Dalom och den hjärtevän som hon lämnat efter sig där. Dit återvände hon alltså samt gifte sig. Och om hennes vidare levnadsöden vittna en del brev som hennes efterkommande ännu bevara i pietetsfullt minne.

När Karin kom hem hade hon med sig de allra vackraste vitsord om sin vandel. Kammarherre O. W. Staël von Holstein i vars tjänst hon varit som mjölkbud intygar att hon »därunder till mitt fullkomligaste nöje fullgjort allt vad henne ålegat samt i alla hänseenden väl och anständigt sig uppfört. Hon har ofta besökt mitt hus och genom ett öppet oförställt och rådfrågande meddelande av de henne rörande tilldragelser hos mig stadgat den övertygelsen att hon oansett de mångfaldiga faror för hennes oskuld återvänder till hemorten lika ofördärvad och med lika rena seder

Vacker-Kari. Efter en samtida oljemålning.

som hon därifrån hitkommit. Jag önskar uppriktigt att hälsa och huslig sällhet må bli hennes belöning för en seger den få i hennes belägenhet och de förhållanden vari hon befunnit sig ha vunnit.»

Och än mer: ett annat intyg av trettiofem personer ur Stockholms högsta societet — med de allra finaste namn: Rålamb, Brahe, Leyonhufvud, Wrangel, v. Essen, Montgomery, Bielke, Oxenstierna, Löfvenskiöld m. fl. — ger vitsordet att hon »under sitt vistande i Stockholm genom en ärbar och anständig vandel samt flit och arbete förvärvat sig allas välvilja och aktning. Detta lämnas henne såsom ett välförtjänt vittnesbörd att återföra till sina landsmän.»

Hur mottogo nu dessa sin landsmaninna som i så hög grad hedrat både sig själv och den hembygd? Därom vittnar ett brev som 1834 skrevs till Karin av friherrinnan Marguerite af Nordin:

Min beskedliga Karin!

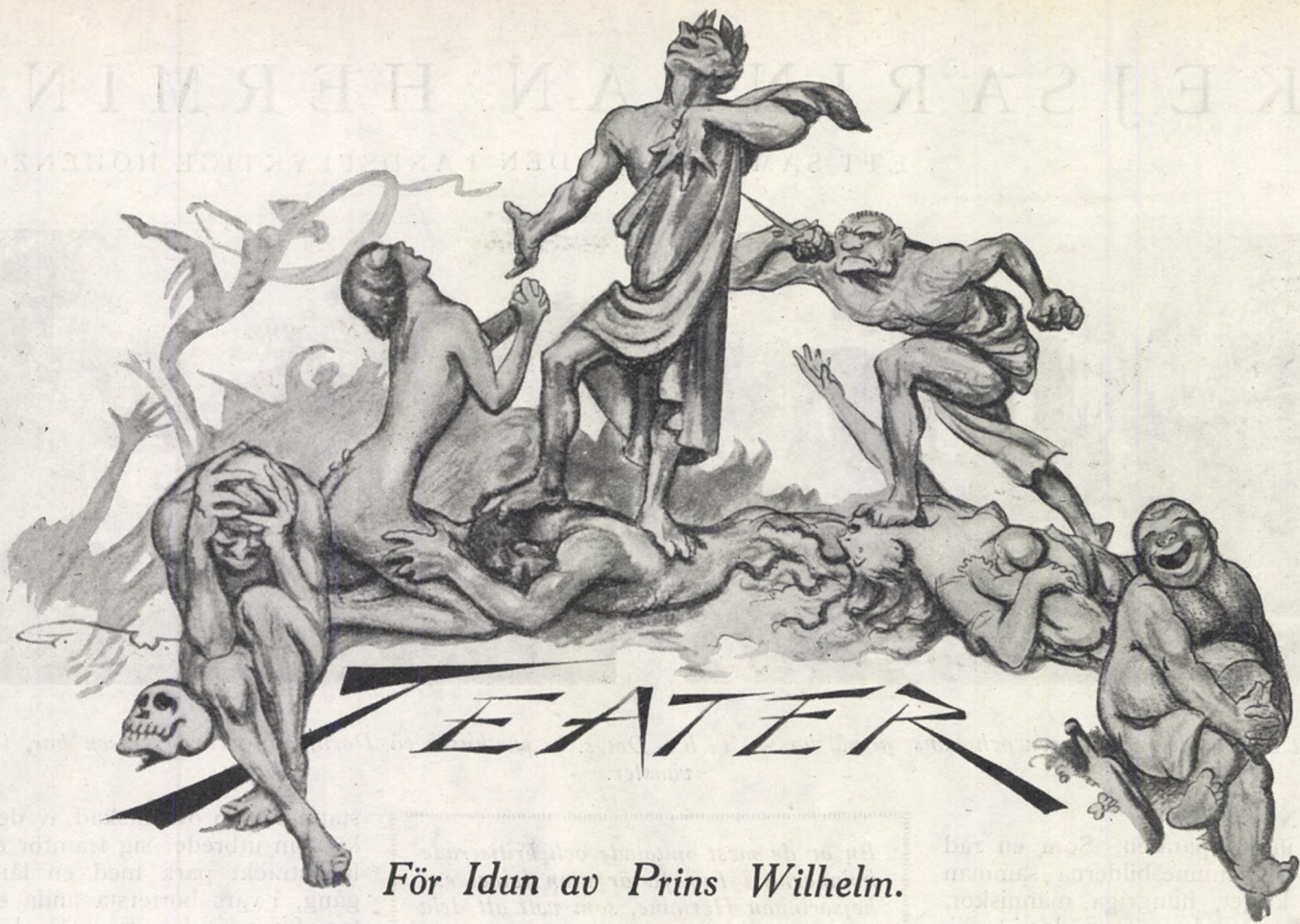
Förliden postdag mottog jag ditt brev vilket ganska mycket oroat mig ty hjärtligen bedrövar det mig att höra den orättvisa de göra dig min stackars Karin i din hembygd. Det skall naturligtvis kosta på dig att bli så misskänd då du vet dig oskyldig men ett gott samvete kan ingen beröva dig. — Jag misstänker dina landsmän att i sitt elaka uppförande emot dig stackars Karin mera styras av avund än övertygelse att du ej uppfört dig hederligt i Stockholm. De skulle väl ej ha sunt förnuft om de kunde tvivla på alla de hederliga och ansedda personers intyg som du medförde angående ditt uppförande.»

Då Stockholms vackra dalkulla tänkte på de lockande anbud om ett behagligt liv i huvudstaden som hon avstått ifrån för att bli sin hembygd trogen tyckte hon förmodligen att det var en egendomlig form av dygdens belöning.

Den fortsatta brevskrivningen visar att Vacker-Karins liv vid hemmets härd inte blev någon dans på rosor. Ännu så sent som 1856 skriver friherrinnan Hilda Staël von Holstein och beklagar att Karin icke alltid varit så lycklig som hon förtjänat och att hon fortfarande hade att kämpa med sjukdom och fattigdom. För att hjälpa sig ur de värsta trångmålen hade hon tydligen nödsakats att avyttra de få värdesaker som ännu funnos i hemmet ty friherrinnan hälsar att hennes man »vill gärna tjäna dig med att sälja dina silverskedar om du vill skicka dem med något säkert bud.»

En sonson till Karin bebor nu den gård där hon trots alla motgångar lyckades fostra en duktig barnaskara. Han visar beredvilligt bilden av sin ryktbara farmor som på 30-talet gav upphov till mycket skrivi både i tidningar och ströskrifter där hennes bildskönhet prisades. Tavlan har emellertid blivit ganska ofullständig därför att man inte vetat annat än att hon tack vara sin skönhet förstätt förska sig »ett hus på Djurgården». Först när man hör talas om den uppopfrande och försakelsefyllda fortsättningen av den hemkära dalkullans levnadssaga tycker man att bilden får den rätta glansen av en kvinna med karaktär och de vackra själsliga drag som anstå en verklig Vacker-Kari.

CELESTIN.

För Idun av Prins Wilhelm.

Ge plats på scenen! Klart — ridån i topp!
In trippa dramats bleka marionetter
med bugningar och stela piruetter,
en högst fantastiskt utstyrd gycklartropp.

Och i var döda sprattelgubbekropp
den store regissörn ett hjärta sätter.
Intrigen spinns av lögn och oförrätter
och rullas sen på blodigt allvar opp.

Varenda mask kan älska, lida, hata
och vrida munnen till ett hänfullt grin.
Snart stå vi själva i kulissens gata

och tvingas skratta med i komedin.
Det gäller komma överst i krakelet
Förrän ridån går ned för sorgspelet.

WILHELM.

UMGÄNGESLIVETS A OCH O: TILGJORDHET.

KANSKE ÄR ORDET HÄROVAN för fult. Ty vad jag med dessa rader vill framhålla, är endast naturlighetens oerhörda värde i umgänget. En äldre väninna till mig, som sett mycket av världen och som själv är en mycket förnäm och något litet högfärdig dam, har en gång formulerat det så bra, att jag inte alls vill försöka någon omredigering. Hon sade, som svar på en diskussion om vad som egentligen är den förnämna damens företrädare framför enklare medsystrar:

Jo, det kan jag visst säga! Det kan vara sant, allt elakt som av andra säges om oss, att vi likt liljorna på marken, dem vi eljest i många avseenden så föga likna, varken så eller skörda, att vi äro ointresserade, ofta, men icke alltid okunniga, egoistiska, och mycket mera fult. Men vi ha i alla fall en egenskap, som lyser så klart, att man gott kan ta en del brister med på köpet:

Vi äro naturliga!

Och det som stöter oss mest hos de damer, vilka icke höra till vår krets, är nog som oftast att de sakna just denna natur-

lighet. En kvinna, som icke har den kultiverade tradition, som låter henne känna sig själv fri och obesvärad gentemot omgivningen, får lätt något uppstyltat (min väninna, som är skånska, sade »uppbetslat»!), något skruvat och avsiktligt i sitt sätt att vara, vilket är synnerligen provande och retsamt att behöva ta' befattning med.

Man skyller, fortsatte min väninna, aristokratien för att vara högfärdig rent mondannt sett. Att beskyllningen, i ordets fula mening, är grundlös, tycker jag framgår bäst av två fakta: För det första är det värsta en aristokrat vet snobberi, och det undviker han eller hon. För det andra tro vi snobbens, den manliga eller kvinnligas, yttre kännetecken vara tillgjordhet. Och bägge delarne fly vi, så fort vi se det!

Så långt min väninna. Hon har naturligtvis rätt. Tillgjordhet ÄR verkligen det värsta som finns. Tack vare denna vår åsikt, ha vi i alla dessa samtal om umgängeskonst sökt att så mycket som möj-

ligt tala om förutsättningarna för varje handling, och icke om själva handlingens teknik. Det kan nu en gång inte hjälpas, att folk som uppför sig nått efter handbok, vanligen bli tillgjorda och omöjliga. Använda de däremot den naturliga takt och godhet, som gudilov bor i varje människas hjärta, samtidigt som de ha klart för sig ungefär hur det skall vara, löpa de varken fara att göra svåra misstag eller att fastna i den allt dödande tillgjordheten.

Tro nu inte att blyghet och tillgjordhet är detsamma. Den som är mycket blyg — och stackars den! — skall inte försöka spänsta upp sig, utan skall lugnt vara kvar i sin blyghet — tills den går över. Det gör den nämligen, vad dess pinsammaste form angår, därest man är fullkomligt naturlig i ett sällskap och icke söker påtvinga sig själv ett sätt och en form att vara, som av naturen bjuder emot. Man får ju i detta sammanhang inte glömma, att i umgängeslivet är lyssnaren nästan mera populär än talaren!

GWEN.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

EXKEJSARINNAN HERMINE —

ETT SAMTAL MED DEN LANDSFLYKTIGE HOHENZOLLERNS

T. v.: slottet Doorn, där exkejsaren och hans gemål bo. — T. h.: Det s. k. porthuset på Doorn, där exkronprinsen bor, i flygeln till vänster.

ETT ÖGONBLICK —

Jag stirrar in i apparaten. Som en rad kulisser sluta sig minnesbilderna samman — det stora kriget, hungriga människor, bittra blickar, stympade män, städer i oordning, galen bråddjupsdans, valutavirveln — ett rike i kaos.

Och framför dessa starka och dystra bilder darrar ur telefonråden det enda lilla ordet Doorn som ett självständigt ting. Ensam, avklippt, avslutat — Doorn.

»Väntad på Doorn klockan fyra.» Icke av honom som föll med ett rike.

Jag reser till Doorn för att möta en kvinna.

Den som hela världen förtalar eller ler åt.

Kejsarinnan på Doorn.

Hohenzollerns hustru.

Från Utrecht breder den holländska naturparken ut sig i underbara gamla lindalléer, rika fält och stora, eleganta villor och slott bland lummig grönska. I detta putsade lilla land blänka alla fönsterrutor, glänsa alla dörrhandtag, trädgårdsgångarnas röda stenar äro som om aldrig en fot trädde på dem och överallt fröjda sig brokiga mängder av blommor åt solen och den klara luften. Dagen i Holland är något för sig. Alla de skarpa silhuetterna hos städerna, trappgavelshusen, kyrktornen, väderkvarnarna, bli mjuka mot bakgrunden, förtona i ett dallrande ljus. Och horisonten smälter ständigt undan. Himlen är så fuktigt frisk i sin klarblå färg som om en målare just klatschat den som sin palett. Det stora slättlandet genomskäres överallt av blåvita, blänkande vattenådror och väderkvarnarnas mäktiga vingar stå som sagans odjur mot rymdens milda ljus.

Medan min bil rullar fram över den jämna vägen måste jag tänka på Rembrandt. Hans färgfantasier voro icke fritt komponerade, de måste ha varit en omdiktning av hans hemlands natur och ljus. Så som nu himlen är där borta över byn Doorn — fylld av stora vita, genomlysta skyar, under vilka ett hav av förklarad pärlmorskimmer strömmar ned över husen och träden och vattnen. I en dager så många skiftningar förenade. — Och i solglansen skimra flammor bort genom skyarna, tändas lin-

En av de mest omtalade och kritiserade kvinnorna i Europa är utan tvivel exkejsarinnan Hermine, som valt att dela den störtade tyska monarkens ensliga liv i landsflykten. Otaliga äro de förtals- och skvallerhistorier, som den politiska propagandan utspritt om exkejsar Wilhelms gemål, och hon har framställts som en allt annat än sympatisk person. Så mycket intressantare är det då att läsa den skildring, fröken Eira Hellberg ger av exkejsarinnan efter ett besök på Doorn, och vari hon framställer henne som en både god och klok kvinna, den bästa och trognaste hustru åt den ensamaste av män.

jer av smäcker skönhet — ett slott i västerled —

Höga gamla träd sluta sig samman till ett långt valv i vars dunkla dager och svalka bilen nästan ljudlöst glider fram, rakt fram mot en punkt, där något klarrött skimrar i fullt ljus — Doorns by.

Ett litet öppet torg med gatukaféer, vi svänga om hörnet, förbi en hage med trästaket — och stanna mellan en hög järngrind och ett villapensionat i knutpunkten av tre vägar. Järngrinden leder in till Doorn.

Doorn. —

I knutpunkten av de tre villastadsvägarna breder en låg, röd tegelstensbyggnad ut sig. Den är närmast vägen skyddad av ett högt, av grönt övervuxet järnstaket. Saffiga gräsmattor och blomrabatter pryda en öppen plan. I mitten böjer sig byggnaden in till en öppen halvcirkel i vars mitt finnes en stor inkörsport. En smal gångdörr står på glänt. Det verkar borg och som vore två mäktiga armar utbredda för att värna något bakom.

Det är också så. Denna behagliga, glättiga byggnad med sin slutna förnämlighet står vakt för parken och huset.

På en bänk därutanför sitter en holländsk soldat och röker. När man stiger in över den höga porttröskeln befinner man sig i ett högt, välvt valv. I första ögonblicket

stannar man överraskad av den vackra tavla, som utbreder sig framför en — en stor, långsträckt park med en lång, rak, bred gång, i vars bortersta ända ett hus skymtar fram under grön lövslöja. En bred trappa leder upp till en öppen halldörr — en vit klänning skymtar — en bredaxlad man går långsamt trappstegen ned — det är så avlägset att man behöver kikare för att få figurerna i kroppsstorlek.

Jag kastar en hastig blick omkring mig. Till vänster i valvet äro två dörrar, den ena leder till vaktens rum, det andra in i en välmöblerad våning, på vars inre dörr läses »Fredrik den stores rum». Till höger är hovmarskalksämberet och med särskild ingång från parken gästvåningar för kejsarens barn. Portbyggnaden rymmer väl ett tjugotal rum eller mer, beräknat på två våningar.

I portvalvets stenvägg äro två stora koppartavlor infällda — vapen — men eljest intet som tyder på vem ägaren är. En smakfull och elegant enkelhet härskar, en enkelhet som är fullständigt olik det präliga Berlin och dess Siegesallée.

Allt vad jag såg på Doorn var enkelt och smakfullt, intet spår av smak för överlastning. Hela inredningen har kommit från Berlin — möbler, mattor, gardiner, personliga tillhörigheter och konstsaker.

Vakten har gått för att söka hovmarskalcken, greve Moltke. Men i nästa ögonblick höras raska steg och en smal, smärt man i ridbyxor och vit sportskjorta slår klackarna samman framför mig och skakar hjärtligt hand.

»Har ni varit hos min hustru?»

Kronprinsen ser förvånansvärt kry och hurtig ut. Han har fått något mer fattat i hållningen och för sig elegantare och rakare än förr. Det enkla livet på Vieringen tycks ha passat honom väl. Men med minnet av kronprinsessans beskrivning av hans bostad där förstär jag att han njuter av att vistas i Doorns bekvämlighet och större frihet — han far ut till tennis, promenader och boxning. Överhuvud taget verkar han mer manlig och bestämd än förr. Han kommer just från sin far — vill jag kasta en blick i Fredrik den stores våning? Jag

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRÄMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

EN ENSAM MANS HUSTRU

TROGNA LEDSAGERSKA. FÖR IDUN AV EIRA HELLBERG.

(Eftertryck förbjudes.)

småler och följer med — kronprinsen logerar här medan hans syster har hans egentliga rum på andra sidan porten. Elegant, bekvämt, enkelt — de gamla sakerna från Berlin och Potsdam.

Medan vi stå i den öppna dörren, kommer den unga hertiginnan av Braunschweig. Hon bär en vit klänning och pärlor. Hon är smärt och har finbyggda vrister, ett moquante litet leende i ögon och en skälmaktig grop i hakan. Hon trivs på Doorn —

Men greve Moltke har icke förbarmande. Det är kejsarinnan som kommer därborta med barnen, säger han och hon vill taga emot ensam i salongen bakom hovmarskalksämberet.

Kommer ni ihåg spådomen om kriget? Från tolfte århundradet siade en munk att under kejsaren med den korta armen skulle jordens största krig komma och när det var förbi skulle kejsaren stå under en lind och överskåda gränserna av sitt rike.

Det växer rikt med lindar på Doorn — och jag vet vem det är som just nu står under den stora linden med spaden i handen. — Greve Moltke småler: Fröken är kejsarinnans gäst i dag, säger han och jag skrattar. Han har rätt. Jag har kommit till Doorn för att se en kvinna. Och jag har lovat vara blind och döv för —

En sekund och dörren går upp. Ett lätt fras av kjolar — greven mumlar mitt namn och går. Jag är ensam med kejsarens andra hustru.

En dam, en personlighet, som man frågar vad hon tycker om saker emedan hon har sin egen åsikt.

Hon är av medelhöjd, mörk, med varma, bruna ögon, ett ansikte med kraftiga, högsvängda ögonbryn och bredd över kindbenen, en liten, bestämd mun som gömmer på vemod. Hon har en bred bäckenbyggnad, fina fotknölar, och en lätt, svävande gång. Hennes röst är låg och musikalisk, hennes uttryckssätt klart, praktiskt och taktfullt. Hon är en av de kvinnor som helt naturligt bli medelpunkten i sin omgivning genom sin säkerhet, sin omtänksamhet och sin kvinnliga älskvardhet. Det finns ett visst något av vädjande barnslighet bakom det fattade och kloka — och det vinner ej minst.

Kejsarinnan Hermine är utan allt tvivel en karaktär, en intelligens och en kvinna.

Den politiska propagandan har velat framställa henne som en politisk intrigant.

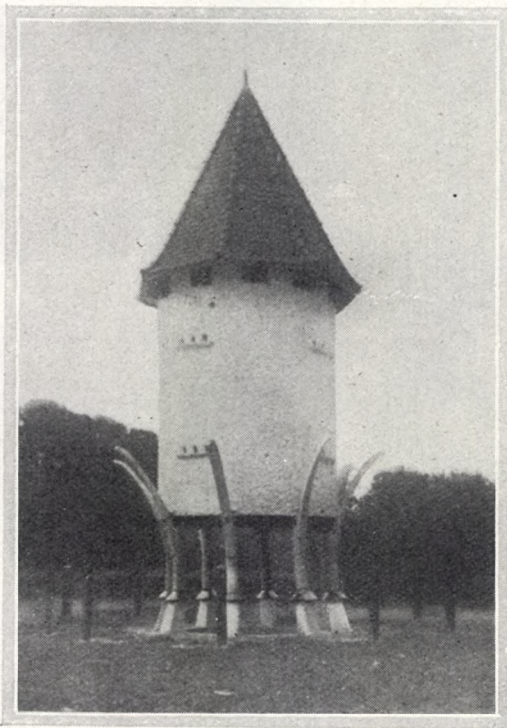
Jag tror hon är en ensam mans hustru.

Bland den stora allmänheten råder den mening att kejsaren efter landsflykten skulle levat som ett monument över sig själv — allena och fånge — och som en tragisk personlighet gått över i historien. Det hade han varit skyldig sig själv, sina barn och folkets mening. Ja.

Men sedan jag sett Doorn och hans hustru, förstod jag giftermålet.

Hon är ingen ung flicka, ingen ärelysten intrigant, ingen maktlysten kvinna, som söker sitt.

Hon är en kvinna i sin blomnings år, en fast karaktär och en god husförvaltare. Lätt skulle hon kunnat ingå ett gladare äktenskap än det med enslingen på Doorn. Men

Det gamla "duvtornet" i slottsparken.

det är nu en gång så med oss kvinnor att det hjälplösa och olyckliga lättast vinner oss. Kejsaren vann henne till hustru på den vägen.

Vi sitta mittemot varandra i den lilla tysta salongen. Kejsarinnan bär en svart sidenklänning med grå ullbroderier och en lätt långsjal.

Nå, säger hon med ett litet leende. Skall jag besvara frågor?

Ja, säger jag förvirrat. Varenda fråga skulle vara så taktlös att jag inte kan ställa en enda.

Fråga, säger hon lugnt. Vi äro två vuxna och förståndiga kvinnor och vi veta varom det handlar. Fråga.

Hennes blick är öppen och klar och hon vilar ut i ett uppriktigt samtal.

Nej, säger hon, alla dessa rykten om oenighet i vårt äktenskap äro osanna. Jag reser varje halvår till Tyskland för att se om mina angelägenheter där — jag har gods och barnens intressen att taga vara på. Nej, fröken Hellberg, kejsaren och jag förstå varandra, förstå, och vi hålla innerligt av varandra. Han är så god, så utan avundsjuka, värderar mig så att det uppväger alla personliga svårigheter, som min ställning medför — ty visst finns det sådana. Men jag vill ju bara göra det som är bra för honom — bara hans goda. Med mig gör det ingenting hur det går, om jag bara kan göra hans liv en smula lättare och ljusare. Ser ni, det är svårt ibland, när hemlängtan kommer — här är ju främmande land — och jag har fem barn — och rika intressen i konst och musik —. Men jag har dock icke betalat för mycket för vad jag fått.

Jag behövs här och jag får ge med fulla händer. Även kejsarens barn äro mina vänner. Jag får vara något för alla. Vi leva mycket stilla och indraget. Vi äro fattiga, vi ha icke råd att ha många gäster hos oss,

Holland är dyrt och de sorgliga förhållandena i Tyskland förtaga oss lusten till förströelser. Därför härskar här i allting enkelhet.

Min man har levat sig in på Doorn och jag kan klart säga att, ehuru han hoppas och tror på en ändring i de tyska förhållandena, så räknar han icke med sin egen återkomst dit. Han tror att han skall leva och dö på Doorn. Hans hälsa är utmärkt, hans stämning lugn och hans lynne likaså. Han ruvar väl på de sorgliga förhållandena i hemlandet, men för honom är allt som hänt en prövning från Gud, icke ett särskilt straff, men en sak mellan själen och Gud. Han läser mycket, följer med alla dagens frågor, sysselsätter sig mycket med bibeln och är troende Lutheran utan att vara bigott. Var dag håller han morgonandakt för hela familjen och tjänarna, om söndagarna läser han högt en predikan av pastor Conrad eller någon liknande präst.

För mig är han en stor uppmuntran genom sin allmänbildning. Jag kan fråga honom om allt och får besked om allt — konst, historia, språk, filosofi. Hans samtal ha fördjupats. Jag önskar ni kunde få tala med honom en gång. Hans själsstorhet är beundransvärd och hans tanke fattar om allt.

Hon blev röd när hon mötte min leende blick. Jaa, sade hon, men jag håller så mycket av honom och det skrivs så mycket osantt och dumt. Som nu t. ex. den där historien om glandulaoperationen. Kejsaren har icke genomgått någon som hälst sådan behandling och aldrig tänkt på det. Det är en propagandahistoria.

Och smyckena... Kommer ni ihåg att det påstods han skulle i Berlin beställt ett dyrbart sådant åt mig — det var en rik, för oss främmande man som gjort det. Utom min ring har jag av kejsaren icke erhållit något som hälst smycke. Varken nyköpt eller av den döda kejsarinnans. Min man gjorde sig arvlös till förmån för barnen och alla smycken fördelades mellan dem. Likaså med alla andra saker, som voro hennes egendom. De som finnas på Doorn håller han högt i ära, de andra äro hos barnen och icke ett enda föremål har sålts. Jag blir upprörd bara jag tänker på att man verkligen kan tilltro honom ett sådant handlingssätt. Han är den mest pietetsfulle man i världen. Därför ligger det mig också om hjärtat att han skall skyddas och ha det gott. Vi hjälpa varandra och jag vill göra allt för hans bästas skull.

Hon småler och vemodet går som en våg igenom hennes väsen. »Jag kan försäkra att de där notiserna om stämplingar på Doorn äro ankor. Kejsaren stannar här.»

Hermine av Hohenzollern är en klok, fattad men varmt kännande personlighet.

Hur var det greve Moltke sade: »För oss alla som är här på Doorn är hon en underbar kvinna.»

Ja, jag börjar förstå vad hon betyder i detta hem utan rot. Hon sveper en god omtankes slöja över allt och alla. Tänker på deras trevnad, undviker gnissel, medlar mellan dem och kejsaren, kan tala om obe-

CAP
KATTUNGOR

tillverkade av vår utsökta
Palmerpsychoklad i
smakfulla askar à 1 Kr.

D E R A S F R U A R

AUGUSTA SEGERSTEDT, GIFT MED PROFESSORN REDAKTÖR TORGNY SEGERSTEDT.

DEN HÄNDELSERIKA DAG sommaren 1905, då svensk-norska unionen bröts, ingicks i Kristiania en annan mera personlig och intim svensk-norsk union: mellan dåvarande docenten vid Lunds universitet Torgny Segerstedt och fröken Augusta Synnestvedt. Fröken Synnestvedt var på den tiden lärarinna, liksom ju hennes tillkommande var lärare, låt vara för unga studenter och studentskor, som ville intränga i religionshistoriens studium och över huvud taget få en överblick över livets filosofiska problem. Vad som den där betydelsefulla dagen oroade den unga norska damen, var, vågar man tro, inte så mycket frågan om Sverige i frid skulle gå från Norge, som om brudgummen skulle komma. Bevars det var inte någon unionsvist som höll honom borta till sista stund, utan endast svårigheten med att få behöriga papper ordnade. Emellertid, som man vet, ingicks ju unionsakten som den skulle, och sedan dess har ju en ny generation hunnit växa upp i det Segerstedtska hemmet i en fulländad svensk-norsk harmoni.

Föreställningen att det bara är konstnärskfolk, som är »farande folk» och drar från ort till ort är som bekant numera alldeles oriktig. Många konstnärer bo i hela sitt liv i samma våning i staden om vintern och i samma stuga om sommaren. Men vetenskapsmän t. ex. hinna däremot knappast slå rot på en plats förrän befordringar m. m. tvinga dem att draga till en annan. Så var det också under de första tolv åren för Segerstedts. Sitt första hem hade det unga paret i Lund. För den unga norskan var det som att flytta till den rikare varmare Södern, när hon från sitt ståtliga fjälland

Professorskan Segerstedt med sina två döttrar. (Foto för Idun av Göt. Ill. byrå.)

kom till den bördiga slätten, över vars böljande linjer och fria vidder man just från den berömda Lundaallén ser som längst och bäst, och där det runt omkring henne ljöd det lena språk som påminner om Danmark och kontinenten.

Det kändes nog inte så roligt att efter åtta års Lundatid lämna hem och vänner där nere. Men anledningen var ju av mycket behaglig natur: docenten Segerstedt blev kallad såsom den förste innehavaren av professuren i allmän religionshistoria vid Stockholms högskola. Det nya hemmet redades i Djursholm. Men redan efter fyra års tid bröt man upp igen, och slutpunkten blev så Göteborg, där professorn fick en betydelsefullare kateder såsom huvudredaktör för Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.

Hemmet vid Berzeliigatan ligger just nu både bokstavligt och bildligt i utställningsstadens centrum. På gatan utanför vaja

flaggorna festligt och på andra sidan pågår arbetets sommarfest i jubileumsutställningen. Och den Segerstedtska bostaden är ett av de kulturhem i Göteborg, där gäster från ut- och inland nu nästan dagligen samlas.

Frågar man fru Segerstedt om hennes förnämsta intresse utanför hemmet så blir svaret: Handelstidningen. Men det är för resten orätt att kalla det ett intresse utanför hemmet. I en chefredaktörs hem röra sig alltid en god del av hela familjens tankar och känslor om »tidningen». Familje- och tidningschefens stora arbetsrum ligger icke heller avskilt för kontemplation och ledare- eller privatbeträktelser utan mitt i våningen och omgivet av dagligrummen. Men man får inte tro att fru Segerstedt själv väpnat sig med pen-

nan. Snarare är då synålen hennes vapen. Hon kan visa på en hel del av de vackra draperier som hänga för fönster och dörrar. En del av dem äro broderade efter norsk manér. En vacker gammal ljuskrona i professor Segerstedts arbetsrum jämte åtskilliga andra antika pjäser, vittna om ett för makarna gemensamt samlarnit.

Man frågar förstås om makan till en politisk tidningsredaktör är politiker? Fru Segerstedt är sin mans trogna part men tillhör eljest icke något parti. De enda föreningsmöten hon regelbundet besöker äro Föräldraföreningens i Göteborgs Samskola. Och själv uppfostrar hon ju de mest lovande resultat av den lyckligaste privata föräldraförening: döttrarna Ingrid och Eva och sonen Torgny.

E. TH.

hagliga affärer med takt och öppenhet, räknar och slätar ut, befriar kejsaren från irriterande frågor, är en god kamrat, en behaglig salongsdam och äger kvinnlig charme.

En landsflyktig monark kan vara lycklig över att ha henne.

Hon beskriver för mig deras dag och liv. Däruppe i huset bo hon och kejsaren. De ha fjorton rum, varav i nedre våningen är matsal, musikrum, en liten salong och ett rökrum jämte tre gästrum, i övre våningen äro kejsarparets privata bostadsrum. I den lilla stugan tätt bredvid bo kejsarinnans barn, guvernant och tjänare. Den nya portbyggnaden i vilken vi sitta har gästväningarna för kejsarens barn med deras familjer, byråer för hovrådet, hovmarskalken och sekreteraren.

Dagen förlöper med morgonandakt klockan halv nio, frukost nio, brevbesvarande m. m. samt trädgårdsarbete. Kl. ett serveras middagen, därefter vilar man en timma. Promenader, läsning till téet halv fem — det är i dag en halv timma senare — och åtta är aftonmåltid.

Hon beskriver för mig sina stunder med kejsaren — de två ensamma däruppe i hal-

len, hon läser högt eller hör på hans kåserande föredrag, hans drömmier och tankar. Jag kan se för mig att hennes stilla, kloka lyssnande med det lilla ömma skimret i ögonen betyder något för enslingen på Doorn. Han som en värld dömt.

Han har i sin hustru fått vad varje man, kejsare eller skomakare, begär: en mor att taga hand om sig, en trofast kamrat i sorgsna och glada stunder och en kvinnas hängivenhet.

Min blick glider över hennes figur och hon småler igen.

— Nej, jag väntar intet barn. Tro nu bara inte på tidningar!

Vi måste båda skratta.

I porten dela sig våra vägar. Hennes går upp till mannen under linden — min ut till de farande skyarna under Hollands Rembrandtsljus.

Kronprinsessan och kejsarinnan —

Den förra skulle kunna ena ett splittrat rike — bära Tysklands tyngd på sina skuldor som en människa och mor.

Den andra — om hon skulle bli kallad till det, skulle hon kunna stödja den man som bar den tyngden, men hon saknar

de monumentala dragen, som utmärka Cecilias karaktär, den klassiskt enkla storheten hos henne.

Hon äger däremot den rörligare intelligensen, den större beläsenheten, den smidigare mjukheten.

Den förra kan jag tänka mig allena, den senare blott hand i hand med en man.

Jag skulle vilja likna kejsarinnan Hermine vid ett finarbetat filigransmycke — kronprinsessan vid ett stycke glättad ädelmetall.

Goda, kloka kvinnor är det som de två Hohenzollrarne äga. Båda få betala dyrt för sin kärlek och trofasthet. Men som sanna kvinnor äro de icke olyckliga över det.

Doorn 7 aug. 1923.

EIRA HELLBERG.

På fröken Hellbergs begäran meddela vi följande intyg från hovmarskalksämberet i Doorn:

Bescheinigung.

Frau Eira Hellberg aus Schweden ist kurzlich hier in Doorn gewesen und dabei von Ihrer Majestät der Kaiserin und Königin Hermine zu einer kurzen Aussprache empfangen worden.

Haus Doorn 14 aug. 1923.

Graf D. Moltke

Stellv. Hofmarschall.

Utomlands ha de eleganta hästekipagen

börjat komma på modet vid promenadåkningar samt åkning till bröllop, visiter, middagar m. m.

Obs! En landå ändras på en minut från öppen till heltäckt efter önskan

Namnansöp: FREYS HYRVERK.

Kungl. Hovlev.

DET FÅR EJ SAKNAS PÅ BORDET

Vinägrons Bordsenap

S K R U V S T O L E N S F O L K

AV VINCENT GRANFELT.

FÖR SITT ARBETE SOM STENO-
graf och maskinskriverska på ett större han-
delskontor fick Märta etthundrafemtio kro-
nor i månaden. Av dessa pengar betalade
hon varje månad till sin bror Otto tjugo-
sju kronor, det vill säga tredjedelen av
hyran för den enrumslägenhet syskonen be-
bodde. Märta låg i köket, Otto och Knut
delade rummet. Nittio kronor reservera-
des för utgifterna till mat och tolv kronor
för spårvagnsturerna till och från konto-
ret. Resterande belopp — tjugo kronor
— ägde hon rätt att fritt disponera över,
sedan hon först betalat sin tredjedel av det
lilla hemmets omkostnader för gas, ved och
elektricitet. De tjugo kronorna skulle
även räcka till språklektioner och till söm-
nerskans räkningar för blusar och kjolar.
Hon behövde också underkläder, strumpor,
skor och galoscher. Hon hade behov av
bad, ibland tandläkarvård. Det är möj-
ligt, att hon någon gång kände behov av
en teaterbiljett eller ett konsertbesök. Men
hon befriades från dessa utgifter, därför att
hon aldrig hade tid över för nöjen. Hon
skötte sin kontorsplats, studerade språk och
var dessutom brödernas passopp. Hon
skulle koka morgonkaffet, ombestyrta upp-
köpen av smör, bröd, socker och grädde.
Hon skulle slå in frukostsmörgåsarna i pry-
dliga paket och helst stoppa ned dem i
pojkmarnas rockfickor. Annars blevo de
kvarliggande på köksbordet.

Innan Märta fick springa ned till spårvag-
nens hållplats och åka till kontoret, skulle
hon också ha rustat tre bäddar. När hon
kom hem efter middagen, som åts på en
hushållsskola, fick hon ordna, städa, skura
och stöka. Hon skulle diska kaffekopparna,
tvätta sina blusar, stryka sina linnen och
stoppa brödernas strumpor och sy fast de-
ras skjortknappar. Hon hade en mång-
fald av sysslor att sköta, men hon klarade
dem alla, oftast på bekostnad av sömnen.

Det var kanske en orättvis arbetsfördel-
ning detta, i synnerhet som Märta betalade
sin fulla andel i det lilla hemmets utgifter.
Men bröderna menade, att alla dessa sysslor

*Vincent Granfelt, som tidigare i en upp-
märksam bok skildrat kontoristernas
värld, kastar i denna novell ett blixtljus
över den kvinnliga kontoristens liv. Åt-
skilligt av vad han drar fram manar till
eftertanke över arbetande kvinnors vill-
kor både inom detta och andra fack.
Den unge författaren utger inom kort
på Wahlström & Widstrands förlag en
bok med likartad ämneskrets, vari även
denna novell återfinnes.*

voro kvinnfolksgöra. Och när de nu hade
en syster, så var det ju alldeles på sin
plats, att hon även utförde dem.

Kontoret var stort och grått. Fönstren
hade flussrutor, för att personalen icke
skulle distraheras av utsikten. Det fanns
ingenting i den stora vidsträckta lokalen,
som kunde locka ögat från räkenskaps-
böckerna, ingenting, med undantag av den
stora väggalmanackan, som med svarta da-
tumsiffror förkunnade veckans arbetsdagar
och med röda siffror tillkännagav helgda-
gens vila. Och så var där klockan, som
måtte ut dagarnas arbetslängd. Till detta
utmärkta precisionsur, av prisbelönt schwei-
ziskt fabrikat, riktades hemliga böner. På
morgonen var det bön, från senfärdiga kon-
torister, om urverkets snigelgång, på efter-
middagen en bön, från arbetströtta män-
niskor, om visarnas hastigare rörelser. Men
klockan var omutlig, ty guldmedaljer från
världsutställningar i Paris, San Francisco
och Amsterdam förpliktade.

När Märta första dagen satt på kontoret,
skrämdes hon av de många pulpeterna och
den beklämmande tystnaden. I denna lo-
kal arbetade ett trettiotal människor och än-
då rådde där en egendomlig stillhet. Alla
tycktes anstränga sig att utföra sina sysslor
ljudlöst. De sutto på höga skruvstolar med
armarna mot det gröna pulpetklädet och
bokförde inkomst- och utgiftsposter. De
bläddrade i kataloger, de skrevo fakturor
och plockade bland registerkort i små po-
lerade eklådor. Kontorspojkmarna tassade på

gummiklackar mellan pulpeterna. De buro
kopieböcker och brevpärmar, de fyllde
bläckhornen och formerade blyertspennor.
De gjorde det på ett särskilt sätt. Det blev
aldrig något buller.

Märta arbetade raskt, och hon hade alltid
sina brev färdiga för chefens underskrift
långt före kontorstidens slut. Sedan bru-
kade hon titta på kamraternas arbete för
att sätta sig in i kontorsyrkets olika göro-
mål.

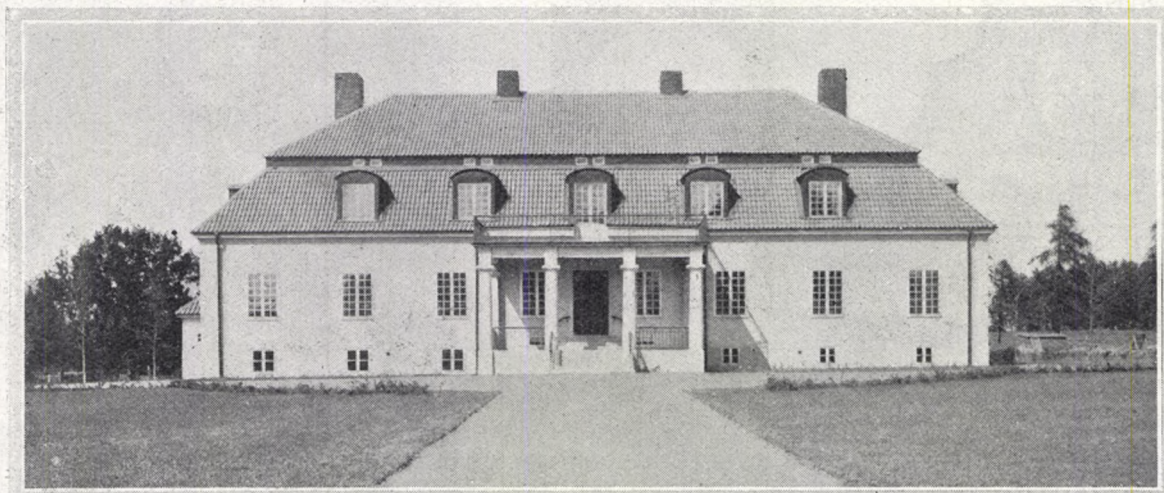
Vid ett tillfälle satt hon och fingrade
på räkneapparatusens vev och knappar. Hon
försökte lära sig konstgreppen för maski-
nens användning vid subtraktion och divi-
sion. Då kom chefen ut från sitt rum.

— Tror fröken att det här är någon läro-
anstalt för kontorister? Här ha vi allt annat
att göra... Ni kan hjälpa pojken att sor-
tera brev i stället.

Från den stunden försökte hon att lära
sig kamraternas knep för att komma i che-
fens gunst. Hon lade märke till deras troll-
konster, deras fjäsk och listighet. Alla voro
de ögontjänare, krypande och flitiga, så
snart chefen visade sig. Vid tiden för hans
ankomst utvecklade hela personalen en in-
tensiv arbetslust, vilken avtog, så snart che-
fen lämnat kontoret. En halvtimme före
kontorets stängningstid gjordes förberedel-
ser till uppbrott. Framför tvättstället stod
kö, speglarna plockades fram ur damernas
handväskor och från herrarnas västfickor.
Kammar, borstar och nagelpetare arbetade
ihärdigt. Pennorna vilade. När klockan
började att slå, rusade alla mot klädhäng-
arna, och, när det sista av sexslaget för-
klingat, voro alla utom dörrarna. Men de
gångar chefen fanns kvar på sitt rum, stan-
nade också kontoristerna kvar på sina plat-
ser, strängt sysselsatta med räkenskapsbö-
cker, fakturor och registerkort. Då lämnade
ingen kontoret, förrän klockan visade på
halv sju.

Denna inställsamhet var henne motbju-
dande — åtminstone den första tiden. Hon
hade inte tänkt sig att skruvstolsfolket var

(Forts. sid. 835.)

T. v. "Anna Kjellbergs minne." Till minne av sin avlidna hustru, fru Anna Maria Kjellberg f. Almquist, vars bild återges här ovan t. h., har hennes make, bankdirektör Jonas Kjellberg i Stockholm, i hennes födelsestad Jönköping upprättat ett hem för kroniskt eller obotligt sjuka. Den här ovan återgivna byggnaden, som invigdes 18 aug., har kostat ¼ milj. kr., och donatorn har därutöver donerat ett kapital på f. n. 200,000 kr., av vilket avkastningen skall användas till hemmets driftkostnader.

Det är fastslaget att **BECKERS Linoleumfernissa**
gör mattorna outslitliga. Säljes hos alla färghandlare.

RESULTATET AV IDUNS SOMMARMATTÄVLAN MEDDELAS HÄR.

DEN AV IDUN I SOMMARENS BÖR-
jan till läsekretsen gjorda uppmaningen att
insända recept på goda och gärna därtill nya-
re anrättningar av dels vårt lands speciella
sommarfisk, *abborre* och dels av världens kan-
ske finaste bär, nämligen *skogsmultron*, har
rönt en glädjande anslutning. Från alla de-
lar av landet ha influit recept: från myndiga
matmodrar i Skåne och Norrland, från kun-
niga hushållerskor runt Bråvikens stränder;
från vördiga prostinnor och unga tjänsteman-
nafruar, bosatta kring Värmlands och Dals
hundredals sjöar och vattendrag, och ännu
många andra, mer eller mindre erfarna hus-
modrar ifrån snart sagt varje landskap. Det
är endast Lappland samt Gottland, som lyst
med sin frånvaro. — Varför just detta sena-
re vegetationsrika landskap? — eller äter man
där endast fårkött och stenkyrkeäpplen? —

Således: det har kommit abborr- och smul-
tronrecept i massor, och följden har blivit att
prisnämnden haft ett drygt arbete i att grän-
ska, utvälja och gallra bland de till minst ett
hundredtal uppgående recepten. — Inom paren-
tes bör upplysas, att ordet *gallra* i detta sam-
manhang ej får tagas som ett ratande eller
förkastande; gallringen har föranletts av att
vissa av de inkomna recepten visat sig vara
nästan till punkt och pricka likalydande.

Prisnämnden har, som förut omtalats, ut-
gjorts av direktör A. Meurling å Rosenbad,
Iduns hemkonsulent fru Ida Högstedt samt
en medlem av Iduns redaktion.

Direktör Meurling förelade de utvalda re-
cepten till sin förste kökschefs bedömning,
och denne kännare valde för sin del genast
det, vilket ur hans egen och ur restaurangs-
synpunkt ansågs vara det bästa. Det utvalda
receptet är ganska ålderstiget — med fin pik-
tur å gulnat papper skrivet 1868 och efter
Traktör Klingbergs på gamla Blå Porten an-
visning — och torde förefalla en stor del av
Iduns matkunniga läsarinor ganska bekant.
Vad som avgjorde valet för chefen inom Ro-
senbads kulinariska rike, var att i receptet

stod att den särskilt kokta rommen skulle
läggas tillbaka inuti abborrarna sedan dessa
voro färdigkokta. I receptet stod vidare att
abborrarna skulle serveras med en "delikat
sås". Hur en sådan skall beredas i ett fall
som detta, vet nog varje köksmästare och gi-
vetvis varje kunnig husmoder eller kokerska,
utan några särskilda instruktioner.

Receptet ifråga var emellertid därvidlag
mycket knapphändig, vilket givetvis ingenting
betydde, när abborrarna bereddes i Rosen-
bads förnämliga kök. Ty sådana läckert stu-
vade abborrar, som vid den för några få da-
gar sedan å Rosenbad serverade "abborre- och
smultronmiddagen" bjudas numera ej i allt-
för många svenska hem.

Men om nu direktör Meurling själv, jämte
övriga provätare voro benägna att, tack vare
en skicklig köksmästare giva sin röst för pris
till innehavaren av ovannämnda Traktör
Klingbergs recept — som för övrigt nu är som
en kuriositet förvärvat av direktör Meurling
— så hade Iduns hemkonsulent en något av-
vikande mening. Ty med vetskap om, att
varken en husmor eller en hennes hjälpreda
gärna prövar ett recept, utan klara och be-
stämda uppgifter om bådars respektive ingre-
dienser och mått och tillagningsformler, så
har konsulenten begärt en kompromiss. Och
denna lyder att vis å vis abborrecepten skall
det delikata Rosenbadsreceptet — alias Trak-
tör Klingbergs från anno 1868 — tillerkän-
nas ett första hederspris. Och vidare att sig-
naturen "Mamsell Georgina" får 1:sta priset
för sina *abborrar å la Kajsa Warg*. I detta
recept brister ingenting i tydlighet och nog-
grannhet och resultatet blir utomordentligt.

Vidare bör "*Fru Mia*" ha ett andra heders-
pris för sina mycket smakliga ungstekta ab-
borrar och samma ära torde också med skäl
böra vederfaras "*En fiskentusiast*", för hen-
nes abborre med fin spenatsås.

Vad slutligen angår anrättningar med smul-
tron så har prisnämnden haft lättare att av-
göra frågan. Ty intet av alla smultronrecep-

ten befunnos vara uppseendeväckande i an-
nan grad än att de så gott som samtliga voro
väl mycket tillkrånglade och över hövan dyr-
bara åtminstone för vår tid. (Eller vad säges
t. ex. om ett recept på $\frac{1}{4}$ kg. torkade apriko-
ser, $\frac{1}{4}$ kg. sötmandel, 14 äggulor, 1 lit. tjock
grädde och $\frac{1}{4}$ kg. socker för 1 (säger en
liter smultron!)

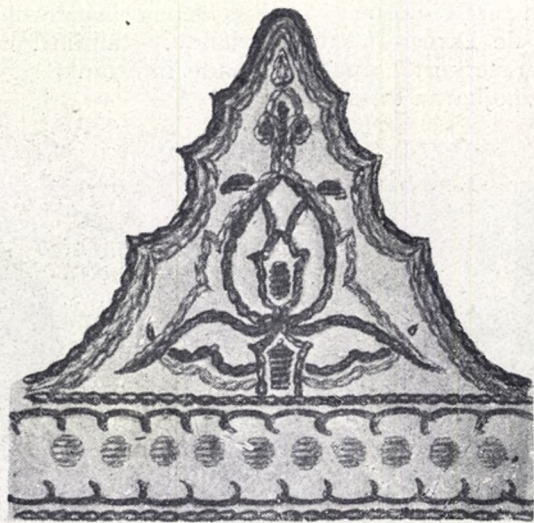
De enda recepten som kunna reflekteras på
för prisbedömning äro *Smultronparfait* av
sign. "Fr. X", *Smultron med risgryn*, Fru
H. W. Ebbebo, Nässjö, samt *Smultronlikör* av
sign. "Margerithe". Ej förglömmandes "Mam-
sell Georginas" förträffliga smultronpunsch.
Men som bemälda dam redan erhållit ett
första pris för sitt delikata abborrecept — vid
vilket tyvärr det åsatta "eftertryck förbjudes"
råkat bortfalla, vilket härmed upprepas — så
torde det ej illa upptagas om de tre andra
tävlade erhålla var sitt hederspris.

Det med första pris, ett exemplar av Iduns
utmärkta kokbok, belönade receptet på Abbor-
rar å la Kajsa Warg, har redan tidigare —
i nr 29 — återgivits i Idun. Som vi våga an-
taga, att den hushållskunniga "Mamsell Ge-
orgina" redan äger Iduns kokbok, ge vi hen-
ne rätt att utbyta mot en annan bok av sam-
ma värde efter fritt val.

Samma belöning tilldelas den dam, som
sant in det ovan beskrivna receptet på "huru
Blå portens abborrar tillagades enligt recept
av traktör Klingberg 1868", såsom överskrif-
ten lyder.

Ett andra hederspris, bestående av en Iduns
kokbok, tilldelas Fru Mia, vars abborrecept
likaså offentliggjorts i nr 29. Det recept, som
belönats med tredje hederspris, Iduns kok-
bok, återges sid. 837.

De tre ovannämnda bästa smultronrecepten,
varav ett återges sid. 837, belönas även
med var sin bok, "Svenska kvinnan genom
seklen" med charmanta reproduktioner av
Carl Larssons Idun-tavlor. Samtliga prista-
gare torde meddela Iduns redaktion namn och
adress för prisens utfående.

Ett lättsytt klännings-
broderi.

En mycket enkel ylle
eller ylletrikåklänning, t.
ex. i sandfärg, kan bli
verkligt stilfull, om den
garneras med ett yllebro-
deri i klara färger, såsom skarpt blått och cerise,
båge mycket modärna färger. Som synes på de-
taljbilden är broderiet helt enkelt i kedjesöm, som
alla människor kunna sy.

En trevlig morgonjacka

återges här ovan. Den är ett outhärligt plagg för
varje husmor eller ung dam, som sysslar med hus-
ligt arbete. Den kan göras i tunnt blommigt tyg,
vyiella eller bom. flanell, allt efter årstid, tycke
och smak.

Mönster kan erhållas mot insändande av 60 öre
i frim. till Iduns Mönster-avdelning, Stockholm.

En rutig hemslöjdsklänning

åt en 5-åring för hösten visas t. h. Modellen är sydd

så att klänningen kan räcka i flera år utan att den
därför verkar klumpig eller för stor i början.

Mönster kan erhållas mot insändande av 60 öre
i frim. till Iduns Mönster-avdelning, Stockholm.

KJOL BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI B+GÖTEBORG

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

"Sådan är mannen!"

SÅ LÄNGE DET HAR SKRIVITS BÖCKER — och böckerna ha ju i regel skrivits av män — har det sagts s. k. sanningar om kvinnan. Däremot är det mycket sällan som motsvarande sanningar serverats om mannen, och följaktligen har det uppstått en viss ensidighet i allmänna meningar. Att kvinnorna icke sakna förmåga att i sin tur blanda hop beska piller åt männen, framgår av resultatet av den lilla pristävlan under ovanstående rubrik vi anordnat bland våra läsarinor. Om någon tycker, att här nedan citerade författarinor äro för ensidiga i sin beskhet, så svara vi: ja, men just på samma sätt ha män brukat formulera sina "sanningar" om kvinnan.

Detta faktum påpekar också en författarinna, som kallar sig "Tillfällig pillertrillerska" och som skriver bl. a. :

Må det tillåtas mig tacka Idun, som skänker kvinnorna ett tillfälle att få byta ut sin vanliga roll av tyst och tåligt sväljande utav alla de beska piller, som i tid och otid, mest i otid, serverats dem av männen, mot den ovana rollen av "pillertrillerska".

Iduns antagande är nog rätt, att det mest är beskedlighet, som avhåller kvinnan från att bjuda mannen några beska piller. Men det är nog också därför, att då hon haft tillfälle att en och annan gång försöka, har hon ofta, ovan som han är, reagerat så starkt mot det beska, att han fått svåra anfall av ursinne och oresonlighet, som återfallit på kvinnan i form av allt slags hämnd. Och ändå äro de piller hon i försiktig beskedlighet tillagar åt honom så mycket mildare, än dem hon själv får hålla tillgodo med. Hon är så rädd för att det vid tillblandningen skall insmyga sig någon orättvisa och osanning, ty hon vet av egen erfarenhet, hur svårsmälta dessa ämnen äro; hon försöker också, att vara försiktigare med diagnosen än mannen, som ofta tar alla över en bank med ledning av ett enda fall. Då han nämligen fått ögonen på ett svårt fall, som tarvar stark dos, använder han sedan för bekvämlighets skull samma dos på andra för vilka det ej passar.

"Skogsfru" formulerar en epigrammatisk elakhet:

Skriker lillan en kväll, är han på misshumör hela dagen därpå, därför att han ej fått sova — kommer han hem klockan fem på morgonen efter virapartiet, är han däremot "fullt utsövd" tills dagen börjar.

Riktigt bra formulera "Signal Berm" sina meningar, när hon säger bl. a.:

Mannen tycker om vackra kvinnor. Det finns även sådana män, som se något vackert hos de kvinnor, som ej bära skönheten utanpå. Mannen har god smak. Men tänk, alla de män, som röja, att de ha dålig smak.

Mannen är ett stort barn, som i allt sitt görande och låtande är beroende av kvinnans omsorger, men det erkänner han sällan. Ibland reder han sig utan kvinnors hjälp, men det är av nödvång och att det är tråkigt erkänner han i allmänhet gärna — me-

Mrs Belmont som gjorde skilsmässan populär i Amerika.

Denna om man finge döma av fotografiet riktigt rara och älskliga amerikanska dam syftar till varken mer eller mindre än att få införd en kvinnornas diktatur.

Eftersom hon, såsom mångmiljonärskä, är i stånd att utöva en viss penningens diktatur, kan hon kanske komma att gå långt på sin krigiska bana. Hon har redan kommit så långt att hon fått det stora, av henne ledda kvinnoförbundet "National Woman's Party" att hålla ett självständigt parlament. Det har sitt säte i Washington och skall behandla alla lagförslag samtidigt som de diskuteras i mennens parlament.

I en intervju som en amerikansk tidning haft med den balda damen berättar hon, att det var hon som gjorde skilsmässan populär i U. S. A. Konventionen förbjöd den strängt, innan hon genom sitt förödmöje at skiljas först från en man och så en till bröt med vanan.

dan det varar. När han änyo blivit bortskämd av kvinnoarbete och kvinnogunst, är han en väldig kaxe igen. Män gifta sig ibland av verklig kärlek, ibland av inbillad sådan och ibland för att slippa äta på restaurang. Som äkta man är han en riktig kameleont. Som norm kan sägas, att, om äktenskapet är lyckligt, tar han åt sig äran däruv, men blir det olyckligt, skyller han på hustrun. Det är manlighetens starka sida att skylla ifrån sig på det svagare könet, som inte kan försvara sig mot mannen.

Bland andra "pillertrillerskor" är "Britt", som bl. a. serverar följande lilla sötsura piller:

Om en kvinna säger, att hon har 36 i skonummer, när hon har 38, så var viss om, att en man (!) säger, att han rakade sig vid 16 års ålder, när han gjorde det vid 21! Då tog myndigheten vid, så mustaschen fick höra till de föräldrade begreppen, och mannen började bli — slätrakad.

Priset, en bok bland ett förut nämnt urval, ge vi emellertid åt "Simila", som i det följande även serverar en liten bild ur livet:

En av de mest utmärkande egenskaperna hos det "otäcka könet" är självuppskattning. Mannen känner sin makt och sitt värde och anser sig vara Skapelsens krona. Det börjas redan innan han trampat ut barnskorna. Gossen hänar sin yngre lekkamrat för det han leker med dockor, och menar att det är flickgöra. Skolgossen i en samskola är djupt olycklig om han fått oturen, att dela bänk med en liten representant av det täcka könet. Jag känner en 9-årig gosse som berättade för mig om en ny kamrat, som kommit till deras skola och fått sin plats bredvid en flicka. Härvid utspann sig följande dialog: "Pågen sitter så långt ut på kanten av bänken han kan komma." Reflektionerna, tycker jag, göra sig själva.

Ynglingen blir man, och barnaärens omedvetna ringaktning mognar nu hos honom. Han menar, att kvinnan är god nog att passa upp honom, och är hon vacker är hon trevlig att flirta med, tills han är trött på leken, men tröttnar hon på honom, så är hon högdragen, emanciperad och har fränstötande sätt, heter det. På ett kalas på landet ser man bäst mennens ingrodda ringaktning för kvinnan. Man och bustru skiljas åt i tamburen; hustrun går in i ett rum som är hänvisat till kvinnorna, mannen slår sig ned vid spelbordet, och makarna se ej en skynt av varann förrän det är tid att åka hem. Vid matborden under supén sitta damerna för sig och herrarna fly så långt bort från damerna som de kunna. Det skulle inte falla en herre in att tala till en dam utan om det skulle bli dans efteråt. Det var fest i

(Forts. sid. 837.)

Med anledning av m:me Katherine Tingleys besök i Sverige har den teosofiska rörelsen åter blivit mycket omtalad. Här ovan t. v. m:me Tingley, t. h. om henne två av de mest bemärkta damerna inom ledningen för den svenska avdelningen av Universella Broderskapet och Teosofiska Samfundet: fru Anna Wicander, som är ordf. i Stockholms centrum, och fru Gerda Nyström, som är medlem av redaktionskommittén.

Ett värdefullt bruk

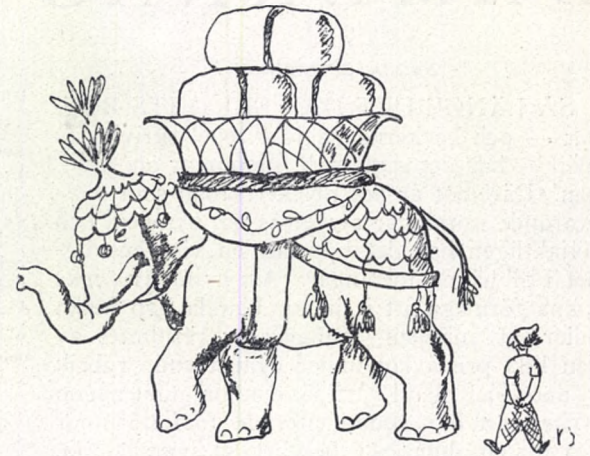
är att dagligen intaga en av Spieckers **Sanokapslar**. Återupp-rätta på kort tid nervsystemet, undanröja trötthet, missmod och sömnlöshet, alstra energi, levnadsmod och spänstighet! Finnes å alla apotek och i kemikalieaffärer i askar å kr. 2.25 och 4.25.

Jag är apan Jenny.

Putte tryckte på knappen och blev en apa.

Han skulle få en vit elefant lastad med karameller.

Turist-Putte. IV.

PUTTE VAR INTE NÖJD MED ATT bara ha sett akvariet på Göteborgsutställningen. Nej då, han ville se mer. Och så begav han sig till Barnens Paradis med kameran i handen och kikaren hängande i en rem över axeln.

Bäst han gick där och såg på all härligheten, kom en liten lustig varelse hopande fram till honom. Först trodde Putte, att det var ett litet barn, men när han tittade bättre efter, såg han, att det var en liten apa.

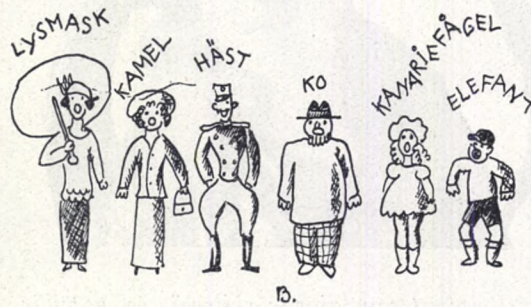
»Jag är apan Jenny,» sade hon, »och jag bor här i Barnens Paradis.» — »Jasså,» sade Putte. »Jag är Turist-Putte från Stockholm.» De blev snart goda vänner. Jenny visade Putte både stallet och killingen och Kasperteatern och karusellen och allt annat trevligt. Och när de sett på allt viskade Jenny i Puttes öra: »Därför att du är så bussig, så ska du få följa med mig och se på min skatt.» — Så tog hon Putte vid handen och förde honom till ett tätt snår av syrener, som växer uppe på Högaberg i Barnens Paradis. Där klättrade hon upp i ett av träden, jag vågar inte tala om vilket, stack ned handen i ett hål i stammen och fick fram en svart byxknapp, som hon räckte Putte med högtidlig min.

»Titta här,» sade hon. »Den-na knapp har ett litet skogstroll tappat. Om du syr i den i din jacka, så kan du se ut som vilket djur du vill genom att trycka på knappen och önska dig.»

Putte tog med förtjusning emot knappen, sydde i den i jackan och sade på försök: »Apa.» Och se, strax var han en liten apa, precis lik Jenny.

De båda aporna kilade iväg mellan träd och buskar, och plötsligt var de ända ute på Stora Gården. Men människorna runt omkring blev förskräckta, ty de hade inte sett små apor förr och visste inte, om det var farliga djur. Då tryckte Putte på knappen och sade: »Människa», och strax var han den gamla vanliga Turist-Putte igen.

Då skulle ni ha sett, hur

De andra stå kvar än och ropa djurnamn.

förvånade människorna blev. De trängdes alla omkring honom och frågade, hur han bar sig åt, för att förvandla sig till apa. De tiggde och bad, att han skulle lära ut knepet, men det ville inte Putte. En herre,

som hade blixtrande ringar på händerna, lovade honom tusen kronor, om han ville lära ut det, och en annan lovade honom en vit elefant lastad med karameller, om Putte ville viska hemligheten i hans öra. Men det ville han ändå inte.

Plötsligt tryckte han på knappen, så att ingen märkte det och sade: »Råtta.» Genast var han en liten råtta. Alla stodo stumma av häpnad. — »Ser ni så enkelt det är,» sade Putte. »Jag säger ju bara 'råtta' så blir jag en liten råtta.»

Nu började alla säga häst, ko, fisk, elefant, kamel, kanariefågel, lysmask och allt vad de helst ville bli, så det lät som en hel hönsgård. Då passade Jenny och rättan Putte på att kila sin väg. De andra stå väl kvar än och ropa på sina djurnamn. Men det lär inte hjälpa. B —

Hans och Greta i svamplandet. Saga i en bild.

Huvudbry.

BOOKSTAVSCHARAD.

Mitt första finns i *stark*, men ej i *svag*.
Mitt andra finns i *flöte*, men ej i *drag*.
Mitt tredje finns i *torp*, men ej i *gård*.
Mitt fjärde finns i *vild*, men ej i *hård*.
Mitt femte finns i *ring*, men ej i *hand*.
Mitt sjätte finns i *grus*, men ej i *sand*.
Mitt hela är en stad.

DOLDA DJURNAMN.

Flygaren flög österut, trots stormen.
Fotbollslaget från Norrköping vinner.
Han fick ej ärva något efter sin far.
Låt bli att viska, tala högt!
I går lyckades två tullmän gripa en smugglare.
I ovanstående meningar äro nio djurnamn dolda.

KVISTIGT OCH KNEPIGT.

1. Klockarns brokiga ko hette Krona; hur många K finns i detta?
2. Vad är det när en bok är utan blad?
3. Vad är det på den möraste brödkaka som inte ens en hund med de skarpaste tänder kan äta?
4. Ställd ensam är det ingenting med mig, men om mina ställa sig framför mig blir jag av vikt och till värde. Vem är jag?
5. Vad slår man sig mot när man gör en kullerbytta?

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

GERTRUD ADELBORG.
Fröken. Gagnef. Framstående kvinnosaks kvinna, bl. a. mångårig styrelseledamot i Fredrika Bremerförbundet. Erhöll Iduns stora pris år 1907. Innehar Illis quorum. 70 år den 10 september.

ELIN ANDÉN.
Fru. Maka till direktör F. H. Andén. Uppsala. 70 år den 22 september.

MINA NORDSTRÖM.
Fru. Född von Porat. Maka till kyrkoherde Håkan Nordström. Willstads prästgård. Smålandsstenar. 70 år den 26 september.

SIGNE LAURELL.
Fröken. Stockholm. Medlem av Fredrika-Bremerförbundets styrelse, bemärkt inom kvinnorörelsen och det sociala arbetet. 50 år den 8 september.

MARIA ARFVIDSSON.
Lektorska. Växiö. 50 år den 19 september.

NINA HAMMARSKJÖLD.
Fröken. Tuna. 50 år den 23 september.

MARIA HELLGREN.
Fröken. Kassör. Fagersjö. 40 år den 2 september.

AMALIA AHLBERG †.
Fru. Född Florell. Göteborg. * 1839. den 11 augusti.

ANNA CHARLOTTA GUNÉR †.
Fru. Född Greiffe. Stockholm. * 1840. † den 13 augusti.

HANNA THOMSSON †.
Fru. Född Holmberg. Listerby. * 1844. † den 9 augusti.

FRIDA HAMMAR †.
Fru. Född Mühlenbeck, Göteborg. * 1858. † den 8 augusti.

ADA WALLERQVIST †.
Fröken. Västervik. * 1859. † den 16 augusti.

MÄRTA JOHANSSON †.
Fröken. Affärsinnehavare i Tranås. * 1870. † den 15 augusti.

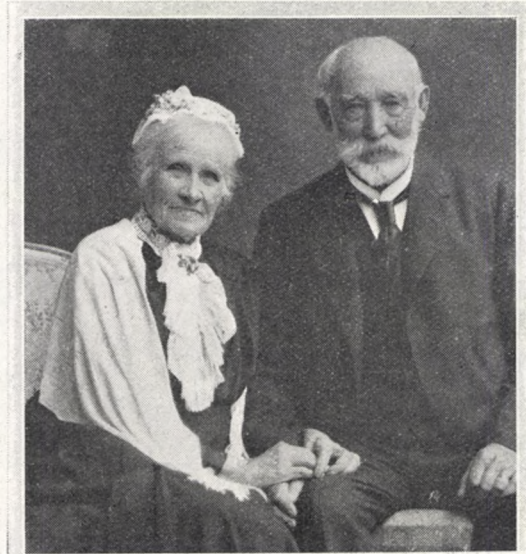
GERDA GABRIELSSON †.
Fru. Folkskollärlarinna. Borås. * 1875. † i Rom i augusti.

GRETA GAHN †.
Fru. Född Ruth. Framstående målarinna. Karlskrona. † den 23 augusti.

Julia Håkanson 70 år. (Se sid. 837.)

Förvaltare och fru Grönberg i Malmö, som firade järnbröllop 31 aug. (Se sid. 837.)

Agnes Andersson 65 år. (Se sid. 837.)

ETT KEJSARPAR I LANDSFlyKT

KEJSAR WILHELM OCH HANS GEMÅL PÅ PROMENAD I DOORNS PARK MED EXKEJSARINNANS BARN.

Till Eira Hellbergs i detta nummer återgivna intervju med exkejsarinnan Hermine, vari denna berättar om sitt och sin makes liv på Doorn, ger denna fotografi en vacker illustration. Bilden har fröken Hellberg erhållit av kejsarinnan vid sitt besök på Doorn.

RYSKA ANSIKTEN I STOCKHOLM

Fru Vera Sager, född Brunner, synes representera den ryska kvinnotypens besjälade charm. Detta foto har tagits för Idun i hennes hem.

Denna lilla tjerkes är Vladimir Semitjov d. y., fotograferad i Kaukasus, där familjen då bodde. Hans minste bror är infödd stockholmare, några månader gammal.

Den ryske författaren Vladimir Semiljov, nu dekorationsarbetare i Filmstaden, sysslar med »markdekoratation».

Zoja Krukovskaja-Kilbom, en 20-årig rysk konstnärinna, som i höst reser till Paris för att studera konst hos sin landsman Bakst.

Fru Semitjova, ukrainska till börd, i sitt hemlands vackra dräkt.

Hr Wladimir Bachtin med sin fru Olga Bachtin. Hr Bachtins namn har blivit mycket omtalat i samband med den Låftmanska processen.

En kollektion av redaktör K. Kilbom, utförd av hans unga fru.

Bland de många ryska intellektuella, som för några år sedan drogo genom Stockholm, höra dr. Paul Spessivtseff och hans fru till de få som stannat kvar här.

VID ETT OCH ANNAT »RYSKT» tillfälle i Stockholm, t. ex. när här ges rysk teater, brukar man få se en mängd ryska ansikten dyka upp bland publiken. Den infödde förvånas vid synen över att hans Stockholm är så stort, att här kunnat gömmas ett främmande element som han icke sett förr. Men större än allt annat är Ryssland. Av dess 120 miljoner lära f. n. omkr. 2 milj. leva i främmande land, och det är ju icke underligt att några stänk av den stora emigrantfloden fallit också hos oss och vad mera är stannat här.

Till de mest bemärkta ryska ansik-

ten i Stockholm, som vi presentera på dessa sidor, hör fru Vera Sagers. Fru Sager, som är gift med legationssekreterare Sager, kan där hon tar mot gästen i sin eleganta våning i det hennes svärmor tillhöriga ståtliga huset vid Strömgatan intill utrikesdepartementet, med sin mjuka charm berätta också om den bekymmersamma tillvaro som är emigrantens. Hon är dotter till verkliga statsrådet, f. d. kejserlige ryske generalkonsuln Nicolas Brunner och dennes maka. För resten är hon född i Stockholm — hennes far var en tid rysk vicekonsul här. Som ung flicka gjorde hon en nöjesresa i Sverige med sin mor då den röda ryska revolutionen bröt ut. Vägen hem stängdes, och de båda damerna fingo göra som så många av sina systrar och bröder i landsflykten: leva dag för dag på vad de fingo in genom att sälja sina smycken etc. Så fick fröken Brunner plats på ryska legationen. Med sin friska ungdom njöt hon trots allt av den lilla äventyrlighet som svårigheter och bekymmer medförde — och så kom ju äventyret i den mer romantiska och ljuva gestalten det alltid har i unga flickors drömmar.

Mera rysk-svensk romantik — och kritik.

En intressant medlem av den lilla ryska kolonien är fru K. Kilbom, den bekante redaktören och kommunistledarens fru. Zoja Krukovskaja, som hennes flick- och konstnärsnamn lyder, är tjugo år, vacker som en dag och full av planer och intressen. Hennes ovanliga grekiska förnamn betyder liv, och för en gångs skull passar namnet i hög grad till personen. Med den temperamentfulla uppriktighet, som är så utmärkande för den ryska själen, berättar den unga ryskan om sin sorglösa ungdom i Moskva, där hon skämdes bort av mor och mormor, — de göra det visst än, — hon visar porträtt från tiden, då hon gick i grön och vit pensionsuniform i Petersburg, hon skildrar hur hon efter revolutionen som tolk ställde sin språkskicklighet i kommunisternas tjänst, gjorde hr Kilboms bekantskap och under romantiska omständigheter ingick detta giftermål, hennes andra, år 1921.

På en flytande svenska med utmärkt uttal — ryssar ha nu en gång en stor språktalang — karakteriserar fru Kilbom sina nya landsmän, inte utan elakhet för resten. »Av herrar finns det två typer, menar hon: de med stora magar och så de helt unga jazzgossarna. Av damerna tre: en massa husmödrar, de unga flickorna med kortklippt burrigt hår, som se ut som om de tillhörde filmen, men stå i butik eller ha annat yrke, och så några få utsökta kvinnor, vackra som en dröm. Säg, hur kommer det sig: ingenstans har jag sett så bedärande barn som i Sverige. Varför bli de vuxna sållan vackra? Och så förfärligt korrekta och metodiska alla människor äro. Först, efter alla omstörtningar i Ryssland, var det skönt att vara här, precis som på ett sanatorium. Men nu skulle jag ibland vilja ruska folk och säga: sov icke!»

Den temperamentsfulla unga frun, som påstår sig ha betyg av lärare på att vara »begåvad och lat», har i alla fall gått på Konstskolan vid Karlaplan, och på inrådan av auktoriteter som Olle Hjortsberg, m. fl. tänker hon fortsätta med måleriet. Porträtt intressera henne mest och den här reproducerade kolteckningen av hennes man är onekligen ett gott arbete. Eljes arbetar hon hälst i färg, och hon visar porträttstudier av pappa Ferdinand, den gamle musikanten som prins Eugen och alla som

handskas med pensel, någon gång ha målat, och Kvinnotjusaren, ett originellt motiv, en skön man omsvärmad av kvinnogestalter, av vilka en piruetterar med sina fötter på hans välkammade bena o. s. v. I nästa månad reser Zoja Vasiljevna ut till Paris på ett år för att studera konst, om möjligt för Bakst eller Sorin eller annars på Académie de la Grande Chaumiere, och hon drömmer om att måla porträtt och slå sig på dekorativ konst och göra filmaffischer och förtjäna pengar. — Då jag uppfostrades, — säger hon, som det älskliga barn hon ännu är, — var det nog att vara ung och skön och glad, för att ha rätt att leva, men nu har jag lärt mycket av min man, och naturligtvis måste varje människa bli något, utveckla sina anlag. Jag kan huslighet, det kan vi alla vi rysskor utan alla era kurser! bedyrar hon, men när jag nu har konstnärsanlag, varför då inte försöka! Ja, filmen vore också... men nej, man måste ägna sig åt en sak och göra den grundligt!

Ryska intellektuella, som blivit rotfasta här.

För en tre fyra år sedan bodde i Stockholm åtskilliga både av den gamla ryska »intelligensen» och av aristokratien, och det var på den tiden man hörde talas om professorer och artister, som blevo fabriksarbetare och skomakare, societetsdamer, som blevo sömmerskor etc. Nu ha de allra flesta av dessa emigranter dragit vidare till länder, där det är billigare att leva och där de pröva den osäkra existenskampens äventyrlighet. Bland de få från den tiden som stannat äro de mest bemärkta hr och fru Spessivtseff. Han arbetar i svenska statens och vetenskapens tjänst såsom assistent vid Naturhistoriska museet och hon är diplomerad rysk tandläkare. Makarna ha blivit svenska medborgare och ha alltså verkligen slagit rot i sitt nya hemland.

En annan här bosatt rysk intellektuell är korrespondenten till Petit Parisien, pseudonymen »De Chessin».

En rysk författare som filmarbetare.

Bland arbetarna ute i filmstaden, som mitt i röt månaden ordna vinterlandskap med snödrivor av vadd och istappar av papp, o. s. v. hitta vi en ung rysk författare och journalist, Vladimir Semitjov. Vid revolutionens utbrott befann han sig på tjänstgöring som järnvägsman i Kaukasus och då fronten avskar möjligheten att återvända till Petrograd, sökte han sig hem via Konstantinopel, där han upplevde sin svåraste tid,

vidare Prag, där han kom att bo tre år och Stockholm, varifrån han så småningom hoppas kunna återvända till sitt land. Den begåvade författaren, som för övrigt redan publicerat några smärre ting i Stockholmspressen, är på mödernet av svensk börd. Hans morfar hette Per Lilienwald. Nu är hr Semitjov i Stockholm sedan 4 månader tillsammans med sin 72-åriga mor, hustru och tre söner, av vilka den yngste är född i Stockholm. Semitjov, som för övrigt var en av Leonid Andrejevs närmaste vänner, och bott en hel sommar hos Det röda skrattets författare i hans finländska villa, vill naturligtvis hälst återvända till arbetet med pennan, men under tiden är han glad och nöjd att tjäna pengar som grovarbetare. Att trolla fram illusioner för filmpubliken är ett rätt intressant arbete, påstår han, och han samlar här intryck, som han säkert längre fram kommer att utnyttja litterärt.

Diplomater, som blivit affärsmän.

Herr Bachtin och hans fru, som vi också presentera bland våra porträtt, höra till en annan kategori av de härvarande ryssarna: affärsmännen. Hr Bachtin, vars fader var ordförande i sin hemstads adelsklubb, var en stor och mycket förmögen affärsmän i Södra Ryssland. Till Sverige kom han för att bevaka sin rätt i den bekanta Låftmanska processen. Han har nu varit här i två års tid och driver även här affärer.

På badhotellet i Saltsjöbaden bor med sin familj en annan stor rysk affärsmän, herr Karbassnikov, som ägde ett av de största bokförlagen i Ryssland.

Flera av det gamla och grusade Rysslands män ha för övrigt byggt sig en ny tillvaro på spillrorna. Den forna ryska legationens chef lever alltjämt i Stockholm. Förste legationsssekreteraren i gamla legationen, herr Vassiljev driver stora affärer i mjöl, och i hans tjänst arbeta förre militärattachén Kandurov och f. översten Gauger. En f. d. generalkonsul har ägnat sig åt fabrikation av marmelad. Till ryska koloniens äldre medlemmar hör hr Solovjev, som innehar firman Stockholms Äggexport.

Ryska koloniens doyen är den vördnadsvärde prosten Roumjantzeff, som varit här i över trettio år och sett otaliga växlande öden draga fram genom den församling han har i sin vård. En av hans söner Alexander R. som är affärsmän har bott här i 25 år, men trots allt har han icke uppgett sitt ryska medborgarskap, så kärt är det honom.

I Göteborg, där för övrigt ryssarna hålla hop i en rysk förening, utföres det f. n. rysk musik på Pripps restaurang på utställningen: det är medlemmar av det forna ryska hovkapellet, som verka där.

Bland ryssar i Stockholm får man väl slutligen också nämna f. generalen Gysser och hans dotter, som äro anställda i en pälsvaruaffär — och man kan för resten vara säker på att dessa forna aristokrater förstå sig på pälsverk.

Slutligen ha ju fru Sager och Kilbom i olika svenska städer ryska systrar, som liksom de bundits vid Sverige med ljuvare band än dem kampen för tillvaron kan åstadkomma. Och som ryssarna äro sällskapliga, hjärtliga och angenäma människor, så händer det ofta att dessa svensk-ryska hem bli samlingsplatser för just ryssarna i trakten.

Vad är Edert vackraste sommarminne?

Skriv ned det, helst kort och kärnfullt, gärna temperamentfullt, humoristiskt eller stämningsfullt, och sänd in resultatet av Er litterära möda till "Det vackraste sommarminnet", Iduns Red. Stockholm, före 20 september. Är bidraget riktigt bra, riskerar Ni att få första pris i Sommarminnestävlan: ett bokpaket värt 25 kronor. Tävligen är avsedd för de vuxna bland Iduns läsare, och böckerna väljas efter pristagarens egen smak.

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

SALTSJÖQVARN

KEJSARKRONAN

Det bästa vetemjålet!

KÖP

TANGENS
GARDINER

Oxygenol-
Tand-Creme

med vätesuperoxid

Stärker tänder och
tandkött.

Kaysers

DAM-UNDER-KLÄDER

och

STRUMPOR

av silke o. bomull

I största urval hos

Paul U. Bergströms A/B
74 Drottninggatan, Stockholm.

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspannare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

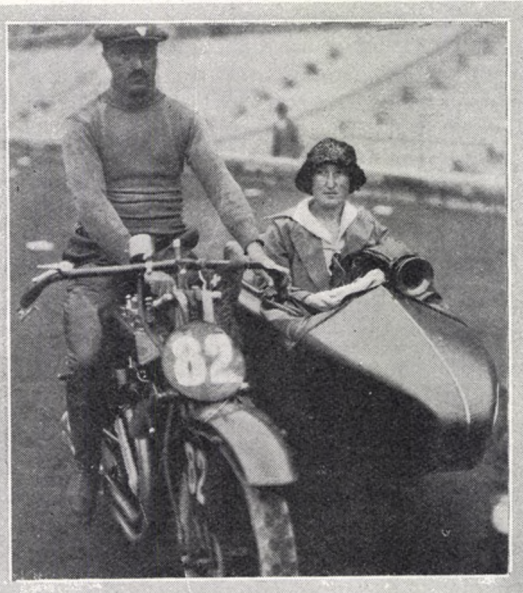
A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik,
Borås. Rikstelefon 1028.
Exp. till landsorten mot postförskott.

PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER

Förordas av läkare vid all-
män svaghet, nervositet, över-
anstängning och sömnlöshet.

SÄLJAS ENDAST I APOTEK

Kvinnan som motorcyklist.

Madame Gex, som deltog i sexdagarstävlingen Sverige—Norge runt.

NÄR DEN STORA MOTORCYKEL-kavalkaden nyss drog Mellansverige runt var det jubel i bygderna. Motorcykeln är tydligen populär i de goda avståndens och de knaggliga vägarnas land. Men favoriten framför andra var madame Gex. Enligt tillgängliga handlingar av tävlingsofficiell natur har den unga Genèvefrun fungerat som sidvagnspassagerare hos n:r 82 Ed. Gex å Motosacoche, vilken ingick som en viktig beståndsdel i det duktiga schweiziska nationslaget. Det är andra gången som madame Gex kämpar för sitt land i den stora kraftmätning på motorcykelsportens område som heter Internationella sexdagarstävlingen. Madame Gex har klarat provet för sin del med glans. Hon är överförtjust över all vänlighet som mött de tävlande ute i hela landet och för sin egen del för hon med sig hem till Genève, enligt vad hon själv försäkrar, minnet av den trevligaste tävlingsresa hon varit med om och därjämte en förhoppning att få komma tillbaka nästa år och hjälpa till att ta den stora pokalen från de charmanta svenska motorcyklisterna, som i år behagade lägga beslag på den.
JOHN GEAR.

Skruvstolens folk.

(Forts. fr. sid. 827.)

så gement tarvligt. Men hon förstod snart, att det inte var deras fel. Det var chef och direktör, som befordrade kryperiet — sällan avancerade någon på duglighet.

Om skruvstolsfolket var tarvligt, så var det därför att deras chefer ledo av samma karaktäristiska fel.

Kontorets dova olust förbättrades inte genom de kamratfester som ibland anordnades. Dessa fester fingo sällan någon livlig an-

Iduns byrå och expedition,

Mästernamnelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 9803 | Riks 1646 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonskontoret: kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 402 | Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre | Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjn.
och Plattsökande 25 öre. | för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A. | Idun uppl. B.
Helt år ..... 15:— | Helt år 17: 50
Halvt år ..... 8:— | Halvt år ..... 9:—
Kvartal ..... 4: 25 | Kvartal 4: 75

G A H N S

Sedan årtionden
erkänt yppersta
toilettvål

LANOIA-TVÅL

SAHLINS
— ESLÖV —
Goss-, Flick- & Barnkläder

för alla åldrar, till alla priser.

Alla höstens nyheter
hos ensamförsäljare å alla
större platser samt hos

SAHLINS Kungsgatan 45
GÖTEBORG

SAHLINS Södergatan 12
MALMÖ

Köp
"Extra-Asken"

Väg. 400 grm.
Kronor 3: 25 pr ask

Delikataste Choklad

PERCY F. LUCK & Co.

Apotekare John Lindgrens Kinavin
med eller utan järn, berett av äkta druvvin.
Sedan flera årtionden välkänt såsom ett stärkande och sti-
mulerande medel vid svaghetstillstånd, särskilt blodbrist.
Till salu å alla apotek.
Tillverkas å APOTEKET LEJONET, Malmö.

Falu-ättika

Den bästa inläggnings-, mat-
och bordsättika som finnes i
marknaden!

Tillverkas av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-B.

Tre representanter för god hushållning

En ung fru hade av sin väninna blivit tillrädd att i hushållet använda margarin i stället för smör. Hon köpte första bästa märke hon kom över, och resultatet blev det motsatta mot vad väninnan avsett. Ty liksom det finns bra och dåligt smör, så finns det olika slags margarin. Ett dåligt margarin kan aldrig ersätta ens sekunda smör, medan ett förstklassigt margarin har alla smörets fördelar men inga av dess olägenheter.

Gör som varje omtänksam husmoder — pröva Eder fram Dessa tre märken giva i praktiken det resultat, som bör sättas som idealet

MELANGE på bordet och till grönsaker — rört eller smält — är läckert och närande

AGRIA GRÄDD eller VÄXTMARGARIN — allt efter personlig smak — till all övrig matlagning och till bakning, det är grundsatsen för var och en som vill finna vägen till EKONOMI I HUSHÅLLET

Margarinet utan
Margarinsmak.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.
Storkyrkobrinken 11 • Stockholm

Se med Edra egna ögon att Ni får Mazettis ögon

Ni är då säker på att alltid erhålla en delikat, kraftig och hälsosam cacao.
OBS! Våra olika billigare kvaliteter cacao såväl i hekto-paket som i lös vikt.

Varnas för efterapningar av påse och etikett!

slutning. Kontoristerna kunde icke roa sig, det var som om det vore farligt att skratta. Det fanns nog humor, som ville fram, men den bröts av och hejdades envist. Skämtet fick alltid vika för allvaret. Och så var där den ömtåliga tvistefrågan om kvinnans konkurrens med mannen. Märta fick alltid höra, att hon satt i vägen för männen och att hon satt där billigare.

Hon försökte ibland försvara sig och sade:

— Jag vill inte alls gå billigare än ni. Kvinnans krav är lika lön för lika arbete... Det borde ni förresten veta, det är ingenting nytt.

Någon svarade med hotfull blick:

— Det förbättrar i alla händelser inte mannens ställning, ty från den dag vi fick kvinnan till kamrat på skruvstolen, måste vi gå billigare, än vi skulle göra, om ni inte fanns att tillgå. Och just därför, att ni kvinnor alltid finns att tillgå, så ha vi denna usla lön.

Märta satt stilla. Ett ögonblick tänkte hon: De ha kanske rätt. Vi ha inkräktat på deras arbetsområde... Men vad gjorde männen, när de ville köra bort henne — De inkräktade på hennes största och enklaste rätt som fri medborgare — att få försörja sig själv.

Dagen därpå var diskussionen åter i gång. Då fick Märta veta, att kvinnan aldrig kunde utföra ett självständigt arbete, icke hade samma plikt känsla som mannen och icke heller kunde tillvarata firmans intressen.

Hon hade lust att örfila upp dem. Det var löjeväckande att höra dem plädera om plikter och firmans intressen. Dessa män, som stulo så mycken arbetstid från sina firmor genom författandet av artiklar till tidningarnas insändareavdelning. De sutto vid sina pulpeter med konceptpapperet smusslat under fakturablanketten och brottades med form och kommatering. Temat var alltid detsamma. Endast överskrifterna växlade. Den ena dagen läste hon rubriken: Manliga eller kvinnliga kontorister? En annan dag: Skriet från skruvstolen. En tredje: Kontoristproletariatet.

I en del insändare erkände männen sina föräldrars skuld till nödläget. För männen fanns dock ingen möjlighet för yrkesförändring. Kvinnan däremot hade bättre anpassningsförmåga. För henne stod alltid reträtten öppen att bli hembiträde. Bättre anpassningsförmåga, tänkte Märta. Så älskvärt. Till pigor ville de ha alla kvinnor.

Under frukostrasten ventilerades ämnet. Oftast gick det fredligt till, men ibland slutade diskussionen med hatfulla ord.

— Det var då själva in i beng, sade Märta, ty denna gång var hon arg, äro vi egentligen annat än pigor, fast vi sitta på kontor? Ni vet ingenting om vårt liv därhemma i vårt lilla kyffe. Ni ha inte sett oss, när vi skura golv och putsa kakelugnsluckor, hur vi tvätta och laga,, hur vi pressa våra kjolar och hur vi passa på våra bröder — ja, just era kolleger. Dessa bröder, som inte tillåta oss att bli hembiträden — ja, ni andra, som inte själva äga systrar, ni kan nog med varm hand rekommendera sysslan. Men den kontorist är ännu inte född, som icke skulle anse det vara genant att ha en syster som tjänade piga... Pigsysslorna få vi nog utföra, bara vi samtidigt ha en plats med titel, som inte nedsätter brodern-kontoristens anseende... Ja, sådana äro ni, hör ni det, ni — ni — högfärdiga herrar av skruvstolen.

Man skrattade och ryckte på axlarna åt henne.

Till slut tröttnade Märta. Hon måste skaffa sig ny plats på ett mindre kontor,

Kristallin

INREG. VARUMÄRKE

framställt på vetenskapliga grunder
på Oljefabriks A.B. Unions
Kem. Laboratorium.

SJÄLVVERKANDE TVÄTTMEDEL

Med KRISTALLIN erhåller man
utan besvär, utan blekning,
utan filning, efter endast 1 kokning
en ren, bländande vit tvätt.
GARANteras utan klör.

"Bästa beviset för Kristallins oskadlighet för tyget är, att detta tvättmedel icke på något sätt angriper huden på tvätterskans händer. Angenäm lukt.

AUG. FÖRSTERS
Flyglar och Pianon
Hirschs Pianomagasin
(CEDERGREN & C:o)
Regeringsgatan 26, Stockholm

Enda bok av Coué
**Hur man vinner
herravälde över
sig själv.**

En ypperlig beskrivning på den moderna suggestionsmetoden av dess genialiske upphovsman, Emile Coué. En bok för svaga och starka.

4:de uppl.
Häft. 2: 25.

Fås i varje bokhandel eller direkt från

BIBLIOTEKSFÖRLAGET,
Stockholm.

Säljes å Apotek, Sjukv., Parfym- & Färgaffärer
TEKN. FABRIKEN BORE H.A.B. STOCKHOLM

Utlåtande av
Prof. Martin Ramström.
Se Idun 15/7.

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

såser,
bakning.

maizenagröt
etc.

Blodbrist och aptitlöshet

övertvinnes snabbast av

Ferrin

Bästa Järnmedel.
Utmärkt stärkande.

Barnens förtjusning är

JAMAICA
BANANER
GODA
Ytterst lättsmälta
Närande.

Hoffmann's Pianinon

Kungl. Hovlev.
Malmskillnadsgatan 25 B, Stockholm.
CARL MÖLLER
Nedsatta priser. Goda avbet.-villkor.

där det inte fanns några kamrater, som förstörde arbetshågen genom ständiga diskussionsfejder.

Varje morgon läste hon noggrant tidningarnas annonssidor. Löneförmånerna voro dock aldrig i proportion till annonsörernas pretentioner. Det fanns också firmor, som, utom ansökningshandlingar, även fordrade fotografi. Det var alltså inte nog med kunskaper, det fordrades också ett gott utseende.

Märta tvekade inför en sådan annons. Hon svarade ändå, och hon fick platsen.

Damernas diskussionsklubb.

(Forts. fr. sid. 829.)

en församling härförleden för två kommunal-män. De kommitterade hade förfärligt huvudbry innan de enades om att damerna skulle få vara med på festen. Församlingens pastor gjorde då slag i saken och föreslog damer komma med. Jag uttryckte min förvåning över att damer skulle med, då det ju ej är vanligt på fester bland landbefolkningen, för en av de kommitterade. Min interlokutör svarade: "Ne' det är inte ofta, men kyrkoherden ville det."

Ett par prisbelönta recept.

Vi återge här nedan de av de i Iduns sommarmatspristävlan prisbelönta recepten, som vi ej förut offentliggjort:

Abborre med fin spenatsås (5 pers.).

1—1¼ kg. abborre, salt, vatten, 1 skiva lök, 5 vitpepparkorn, 1 lagerblad, 1 kvist persilja, (½ dcl. vitt vin.) 100—125 gr. spenat.

Sås: ½ dcl. vitt vin, 1 msk. vinättika, 2 msk. finhackad port. lök. — 20 gr. smör, 3 msk. mjöl, 2½—3 dcl. fiskbuljong, 1—2 gulor, salt, peppar, socker, 80 gr. kallt smör.

Beredning: Abborrarna utskäras på vanligt sätt i fileér, vilka ingnidas med salt och få ligga en stund. På fiskhuvud, ben, vatten, vin, lök, vitpepparkorn, lagerblad och persilja kokas fiskbuljong som silas. I denna buljong kokas sedan fiskfileerna mjuka.

Spenaten kokas 5 min. i lätt saltat vatten, avspolas med kallt vatten och passeras.

Till såsen blandas vinet, vinättikan, och den hackade löken i en kastrull och får koka ihop till omkring sin halva storlek. Blandningen silas upp och det klara spadet tillvaratages. Därefter blandas i kastrullen de 20 gr. smör, mjöl och fiskbuljongen. Såsen får koka ett par min. varefter den avredes med gulan, och smaksättes. Sist tillsättes de 80 gr. smör i klickar. Såsen tillsättes med den silade vin- och ättiksblandningen samt den passerade spenaten. Fisken upplägges varm på serveringsfat och den varma såsen slås över. Rätten serveras med små kokta potatisar.

"En fiskentusiast."

Smultron med risgryn.

Risgryn kokas mjuka men ändå hela i vatten, tillsatt med citronsaft, få avrima. Läggas i en skål, överhälls med sockerlag tillsatt med lite citron, får kallna. Grynen upptagas så med hälslev. Upplägges i en skål varvvis med väl mogna smultron och fuktas det hela sedan med tjock sockerlag.

Biografier till Iduns porträttgalleri.

Julia Håkanson fyller den 4 september 70 år. Hennes betydelse för vårt teaterliv är känd av varje svensk, och under en 37-årig glänsande teaterbana har hon skördat välförtjänta framgångar under otaliga växlande teatergestalter.

Den 31 aug. firade förvaltaren M. E. Grönberg och hans hustru Anna, numera bosatta i Malmö, sin 65-åriga bröllopsdag, alltså s. k. järnbröllop. Båda äro födda 1836. Sin bemärkelsedag kunde de fira i kretsen av barn, barnbarn och barnbarnsbarn, av vilka senare flera äro vuxna. Hr G. som alltid varit en ivrig lantbrukare har i år skaffat sig körkort till sin självgjorda bil och är lika ivrig motorman som trots någon yngre. Fru G., som aldrig varit särskilt politiskt intresserad men mycket vakert följt alla dagshändelser, tyckte att genomförandet av kvinnans politiska rösträtt var en så märklig händelse att den nästan erinrade om då kvinnorna först fingo arvsrätt under Birger Jarls tid och därför röstade hon (personligen) själv vid både riksdagsmannavalet och stadsfullmäktige första gången.

Fröken Agnes Andersson, kontorsskrivare på Stockholms rådhus fastighetsavdelning fyllde den 23 augusti 65 år och lämnade då sin befattning, som hon innehåft i hela 45 år. De värden, som under dessa år gått genom hennes händer uppskattas till 5 miljarder kronor, vilket visar den ansvarsfulla post hon innehåft. År 1918 erhöll fröken A. medalj med inskription: För nit och redlighet i rikets tjänst.

Håret gör utseendet

Hur fängslande ett ansikte i och för sig själv är, kommer det dock ej till sin rätt, om det ej inramas i ett vackert hår. Det ligger i envars makt att förbättra utseendet genom att behandla håret med

F. Pauli's

Azymol-Stimulus

Förordat av svensk läkare mot håravfall och mjäll.

Feniths namn borgar för en förstklassig produkt!

Gräddmargarin: "Extramärket Fenith"
Växtmargarin: "Feniths Extra Växt"

äro marknadens förnämsta kvaliteter.

Från första stund

kräver spädbarnets hud en fullt tillförlitlig salva

MILLIDIN-SALVA

A Barnbördshuset Pro Patria, Sthlm, har sedan mer än 10 år tillbaka använt den numera av Millidinfabr. i Hälsingborg tillverkade Millidin-Salvan mot de hos spädbarn vanligt förekommande hudlösheterna och rodnaderna, liksom också mot sårnader å mödrarnas bröstvårtor, uppkomna genom digivning, och ha alla dessa åkommor påfallande hastigt gått till förbättring eller fullständig läkning under behandling med denna salva. Intygas sanningsenligt. Ellen Westerberg 1:sta barnmorska och föreståndarinna vid Barnbördshuset Pro Patria, Stockholm.

MILLIDIN är dryg, obegränsat hållbar, härsknar aldrig, därför billig i användning. Fås å apotek, kemikalie- och övriga affärer. Tillverkare: Millidinfabriken, Hälsingborg. Nederlag i Stockholm.

Tel. Riks 813 44.
Allm. Vasa 25 31.

Firma A.-B. GULLBERG & PETRÉ, Luntmakargatan 79.

UTSTYRSLAR

De utsöktaste franska och Wiener-saker samt N. K:s egna ateljéers förstklassiga arbeten rekommenderas

Avd. för damunderkläder, 1 tr.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

Solsken

finnes i TRITON tvättpulver.
Det bleker som solen.

Sommaren är över och det blir kanske ej mer tillfälle att låta tvätten soltorka.

Försök då en gång att tvätta med TRITON och Ni skall förvåna Er över hur tvätten även på den mörka torkvinden kan bli solfrisk och bländande.

Prydlig burk för Triton tvättpulver.

TRITON bleker utan att skada.

TRITON gör tvätten frisk, vit, hållbar.

TRITON är välgörande för kläderna.

Effekt

CARL LARSSONS PRAKTVERK: SVENSKA KVINNAN GENOM SEKLEN

10 färgtrycksplanscher

Inbunden med av konstnären komponerad pärm

Kr. 5:—

Portofritt mot insänd likvid i postanvisning

IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM

Oatine

ÄR CREMEN MED PRICKEN ÖVER I:ET, DEN ÄR IDEALET av alla cremer. Dess sammansättning gör att huden håller sig frisk, ren, klar och vacker vid daglig vård. OATINE, ingnides och avtorkas, varigenom huden skyddas och läkes samt renas fullständigt från smuts.

OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 3:— och i stor burk med tredubbelt innehåll å Kr. 6:—, Håll endast tillgodo med OATINE "Vit creme — grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar.

uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket dryg och vålluktande samt bevarar huden mjuk, klar och vacker. — Fås i burkar av samma storlekar å Kr. 3:— och Kr. 6:—.

Tillerkänd 10 Grand Prix & Guldmedaljer.

Oatine
SNOW

THE OATINE COMPANY - Malmö, Paris & London

OATINE Engros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Iduns korrespondensklubb

Personer som önska inleda korrespondens med här nedan angivna läsare, torde adressera sina brev till vederbörande märke, Iduns korrespondensklubb, Iduns Redaktion, Stockholm. Inuti kuvertet bör ligga ett nytt kuvert, frankerat men utan adress och innehållande det egentliga brevet. Detta tillställs adressaten genom Iduns försorg.

Den som önskar inträda i Iduns korrespondensklubb, torde anmäla sig under ovannämnda adress och uppge sitt märke m. m. Anmälningen skall vara åtföljd av 60 öre i frimärken.

När det nu bildats en korrespondensklubb som fallit mig i smaken, anmäler jag mig härmed som medlem. Jag är ogift. Min ålder 39 år. Älskar musik och goda böcker. Det skulle vara ett stort nöje för mig att komma i kontakt med personer som umgås med mycket folk och ibland är på resor och har ett glatt humör. Det är mitt hopp att breven skola bli en ljusglimt för en stackare i ensamheten. Asta.

Iduns förmedlingsbyrå

lämnar tillförlitliga uppgifter om utkomstmöjligheten på olika banor just nu. Alla upplysningar om skolor och utbildningsanstalter, inträdesfordringar, kursavgifter och uppehållskostnader lämnas omgående mot en avgift av 1 kr. Kom också ihåg att Iduns förmedlingsbyrå införskaffar ritningar till villabyggen, ger sak-kunniga förslag till olika slags värmeledningssystem, badrumsanordningar etc. Lämnar förslag på litteratur. Gör upp matsedlar för fester, inköper handarbetsmateriel etc. Någon ersättning beräknas, allt efter den tid, som åtgår för uppdragets utförande: i genomsnitt 3 kr. i timmen.

Vi be att få meddela, att även fru Oda Berg, en av våra främsta krafter på hemslöjdsområdet, nu knutits till byrån. Hon lämnar genom Iduns förmedlingsbyrå svar i alla heminrednings- och möbleringsfrågor, lämnar adr. på inköpskällor och ombesörjer kostnadsförslag, anskaffar prover och förmedlar fördelaktiga inköp.

Ressällskap

genom Iduns reseförmedling.

Undertecknad, 24 år gammal, skall för att sköta min hälsa resa på ett år till Kanarieöarna. (Obs! Ingen smittosam sjukdom!) och vill gärna ha ressällskap. Tänker, för att slippa Nordsjön ta båt från Amsterdam den 19 september och stanna i St. Cruz, Teneriffa ett års tid. Om någon av Iduns läsare har liknande resplaner, sätt er i förbindelse med mig. Idun har min adress.

Monica.

LÄSARINNORNAS SPALT

SVAR.

Svar till Camilla.

Det kan ju vara vanskligt nog att byta om arbete. Men är det nödvändigt så måste det ju ske. Studera de dagliga, större tidningarnas annonser, så kan Ni måhända få ett eller annat gott uppslag. Vad jag min del ville råda er till är detta. Sätt inte med ens, åtminstone inte alla edra pengar in i ett för er okänt företag, utan försök att praktisera först i arbetet som biträde. Här finns folk som gärna överlåta affärer som gå dåligt. Men därom vet

Använd radium.

Radium användes i ständigt stigande grad av läkarvetenskapen överallt i världen mot bl. a. gikt, ischias, reumatism, nervsmärtor, störningar i ämnesomsättningen, njursjukdomar, blodbrist, ålderdomssvaghet m. m.

Rådfråga er läkare!
Radium fördrövar smärtor, underlättar ämnesomsättningen, stärker aptiten, underlättar matsmältningen, verkar blodbildande, lugnande på nerverna, utdrövar den skadliga urinsyran ur kroppen och motverkar ålderdomssvaghet. Miradiumsalt till 18 dagars förbrukning och Miradiumpastiller till 15 dagar erhållas på apoteket å kr. 6:50 pr glas. Skriv till Miradium-Generaldepot, Avd. 20, Apoteket Vasens Droghandel, Vitrum, Stockholm, efter Radium-Broschyren, som sändes fullständigt gratis.

FRÅGA OCH SVAR

Fråga: Var kan man köpa äkta Kelims fördelaktigt. Skulle behöva två till dörrdraperier samt någon passande till överkast å otoman. Vad kostar Kelims ungefär?
Doktorinnan T. M.

Svar: Största urvalet av Kelims finner Ni hos Aktiebolaget Sturemagasinet, 15 Stureplan, Stockholm. Tillskriv denna firma, som alltid beredvilligt står till tjänst med upplysningar. Priset å Kelims varierar mellan 90.—kr. och 225.—kr. pr st. beroende på storlek och kvalitet. A. J. (Annons)

Finns det något hem

i Sverige, dit Svenskuksvaror från SAHLSTRÖMSKA FABRIKEN, JÖNKÖPING.

icke trängt fram och betraktas som oundgängliga? Detta hem bör då vända sig till fabriken eller dess ombud för att få prover och prisuppgifter.

Äkta Citroncrème

Gör huden fraiche, mjuk och elastisk. Särskilt att rekommendera för torr och spröd hud. Pris kr. 4:— pr burk. Sändes pr postförskott + porto över hela landet.

MIA LILJEFORS
Exam. massör.

Klinik för medicinsk hårbehandling, huvudmassage och ansiktsbehandling.
Karl Gustafsgatan 16, Göteborg.
Telef. 15420.

Vid Reumatism, Huvudvärk, Gikt och Ischias

såväl som vid influensa, och smärtor av alla slag, verkar TOGAL snabbt och säkert.

Togaltabletterna utskilja starkt den skadliga urinsyran ur kroppen och går sålunda till själva roten av det onda. Togal anbefalles varmt av många läkare och kliniker i Europa. Det efterlämnar inga skadliga biverkningar. Smärtorna lindas omedelbart, och även sömnlöshet bekämpas med Togal. Tillhandahålles av apoteken.

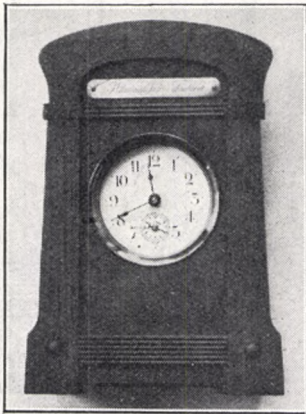

Garantimärket på yppersta Fickur
Bese prov hos Urmakaren!

SPARURET

Teckna
försäkring
genom
Sparuret

Ring
Norr 11334

Använd
Eder av vår
**Nyckelre-
gistrering**

Ring
Norr 11322

Spar genom Sparuret!

Ordna Edra affärer genom

ALLMÄNNA INTRESSEKONTORET

FÖRENING U. P. A.

KUNGSGATAN 17 - STOCKHOLM

Telefoner { 27 22, 27 24, 27 25
{ Norr 113 22, Norr 113 34

övertagaren platt intet. Men pengar får han nog punga ut. Försök att få en slags avlönad plats och sätt edra pengar i banken. Somliga affärer ha, numera medelålders damer i sina affärer och inte blott unga flickor. *Ebon.*

"En stackars förtvivlad människa." Härmed ett utmärkt bra medel mot magsjukdom, när det värkar renande och stärkande på magens alla slemhinnor.

Omkring 500 grm. blåbär häles på 2 liter vatten och får stå under ett dygn. Sedan kokas det 1½ timma. Dosis: ½ tekopp 3-4 gånger om dagen.

Denna dekott kan man koka mycket av ty den står sig länge, buteljerad och hartsad.

Jag tror Ni lider av "nervös mage" och i så fall är det bäst söka homeopatisk läkare. Min mor blev för nervös mage botad av dr. P. Grouleff Östersund, genom homeopatiska medel och en noga fastställd diet. Det tager visserligen lång tid, men är säker bot. Stoppande medel som opium m. m. är till skada för magen.

Ovanstående blåbärsdekott kan Ni med fördel använda tillsammans med annan behandling.

Så bör Ni hos någon sjukvårdsaffär köpa en riktig magbindel, den stöder magen och ger både vila och värme. *Al.*

Svar: I nr. 32 av Idun står en vädjan till Iduns läsekrets under tecknad: "en stackars förtvivlad människa" med anhållan att om möjligt giva henne något medel mot svår diarré. Härmed meddelas en gammal huskur, som även omnämnes i läkarböcker. Den är ofarlig och billig samt har botat flera av mig kända personer bland andra min 80-åriga mormor, vars krafter voro alldeles uttömda efter månadsång diarré. Man köper på apoteket *Salab*, tillsätter under

rörning 2 teskedar av pulvret till i tekopp kokande vatten, låter det kallna, då det bildar ett tämligen tjockt gelé och tager sedan en tematsked litet emellan tills diarrén stannat.

(Pulvret klimpar sig ej, om man först löser upp det i ett par teskedar kallt vatten, innan man rör det i det kokvarma.)

W. H.

Uti Iduns No. 32 göres en fråga rörande kronisk diarré.

Har ej den frågande använt starkt koncentrerad, utspädd, sur blåbärssaft, så torde detta medel kunna försökas.

Man kan under dagens lopp 3 à 4 gånger dricka ungefär ½ dricksglas.

Det skulle intressera sedan höra resultatet.

Husmoder.

Svar till "Den sökande".

Genom Idun har jag fått edert frågebrev och som ingen adress utsatts antar jag att ni vill ha svar i Idun. Gärna vill jag med några råd och påpekanden söka hjälpa er, så gott det sig göra låter. Ni har varit lärarinna, men av sjukdom fått sluta denna bana. Nu tänker ni på det husliga arbetet, som ni har lust för och insikt i. Ja, det husliga arbetet är mycket bra, helst när man sköter det självständigt såsom t. ex. i ett skollushåll. Passa på att få en sådan plats. Just nu är rätta tiden. Men förhåll inte en dag eller ens en timme med att annonsera och att se efter annonser. Barnens föräldrar betala hyran, anskaffa möbler och lämna pengar till mat. Ni har föda och husrum fritt samt dessutom litet extra för ert arbete. Detta kan bli till kläder. Men försök att ta ett glatt sätt, både när ni annonserar eller svarar på annons. Och ett glatt sätt med barnen. Eljest förärvas det alltsammans. Likså får ni åtminstone visa ett glatt an-

sikte gent emot barnens föräldrar. Eljest bli dessa rädda. Man kan visa ett glatt ansikte så länge tills man känner glädjen inom sig. Glädjen vill så gärna bli bofast hos människan. Den tar solen och blommorna och fåglarna till hjälp. Alltid finns något att vara glad för. Helt nyss när jag skulle gå in i vår saluhall stod där en kompakt samling människor. "Vad står på?" frågade jag en av de omkringstående. "Det är en blind gosse som läser", — svarades. Och det var det, en stackars gosse som mistat sin syn. Han deklamerade — med stort patos — ur minnet och en var lade en penning i den lilla bågare som stod framför honom på ett bord. Livet på denna gosse med hela livet framför sig och redan blind. Men Gud hade givit honom förvärvsmöjligheter i hans stämma och hans goda minne. Tänk på detta ni som är sorgsen. Kunde Gud med förvärvsmöjligheter hjälpa den blinde gossen, så skulle Han också kunna hjälpa Er. Men Ni måste ha en fast förtröstan, en fast tro. Tron kan försätta berg — står det ju. Tror man på sin sak, så får man kraft och vilja och förmåga att genomdriva sin vilja. Den viljestarke tycker människorna om. Åt en sådan ge de lätt plats. En sådan passar också i ett skollushåll. Och har ni varit lärarinna så passar ni ännu bättre, då ni kan hjälpa barnen med läxorna. Men haka inte upp er på småsaker, som kanske stöta er. Lär er anpassningsförmåga. Och jag tror att allt skall gå bra. *Ebon.*

Svar till "Bedrövad och villrådlig".

Ni är i en svår situation, det erkännes. Men det beror därpå, att Ni bygger upp en dålig grundval för Edra handlingar. Äktenskaps grundval är endast allenast kärleken. Älskar Ni Er fästman och han Er, bör Ni vänta på honom och förbli Er kärlek trogen.

Men att börja reflektera på en annan för att fortare få ett hem är att svika idealet.

Den enda ursäkten för, att två människor sammanlänka sina framtida öden är kärleken. Ett äktenskap utan denna orsak är ovärdig och fränstötande och slutar sällan väl. Framför allt är lyckan problematisk, och det är väl motivet, då man gifter sig, att man söker den.

Att gifta sig för att få ett eget hem och lugn vrå, det är meningslöst. Utan kärlek har man det mycket lugnare ensam. Två, som ej älska varandra, kunna sällan ha det trevligt eller lugnt tillsammans, isynnerhet om de äro gifta. Man är aldrig så ensam, som när man är gift och man känner att kärleken ej räcker till att överskyla äktenskapets besvärligheter med. Ty det är ej uteslutande detta att få ett hem som är äktenskapets innersta mening.

Mitt råd är, att Ni noga rannsakar Ert hjärta och känner efter, vilken av de två, Ni väljer mellan, Ni verkligen älskar. Den skall Ni vänta på, tills omständigheter gynna Ert beslut.

Men framför allt: Grunda Ert samliv med en man på Eder ömsesidiga kärlek och ej på Eder längtan efter ett eget hem. Ty hemmet blir ej en lugn vrå om ej kärleken finns, och lugnet kan klicka t. o. m. fast den både lysar och värmer.

Äktenskapet är ingen tillfällighet utan det är det avgörande för lyckan i livet.

Välj därför efter kärlekens lag, då Ni skall välja Er följeslagare.

Förhast Er inte utan låt tiden gå och vänta på honom, som kanske väntar på Er. Den, som har tiden på sig, har alla förutsättningar att kunna välja det bästa. Lycka till!

Signal Bern.

HÄNSIFFON

**Pengarna
tillbaka**

får Ni vid användande av

NABO

till tvätten, ty den arbetstid, som vid NABO-TVÄTT inbesparas, är enligt gängse timpenning mera värd än vad NABO kostar i inköp.

NABO gör själv 9/10 av arbetet, och skänker en bländande vit, doftande tvätt utan att skada tyget.

FRÅGOR.

Kan någon av Iduns läsare rekommendera mig en i någon av städerna vid Genève-sjön boende schweizisk familj, som tager emot endast ett starkt begränsat fåtal pensionärer och meddelar dem kompletterande undervisning i franska? Har tagit studentexamen för 8 år sedan. Skulle vilja resa i mitten av sept. och stanna c:a 2 mån. Svar med största tacksamhet till

"Utile Dulci."

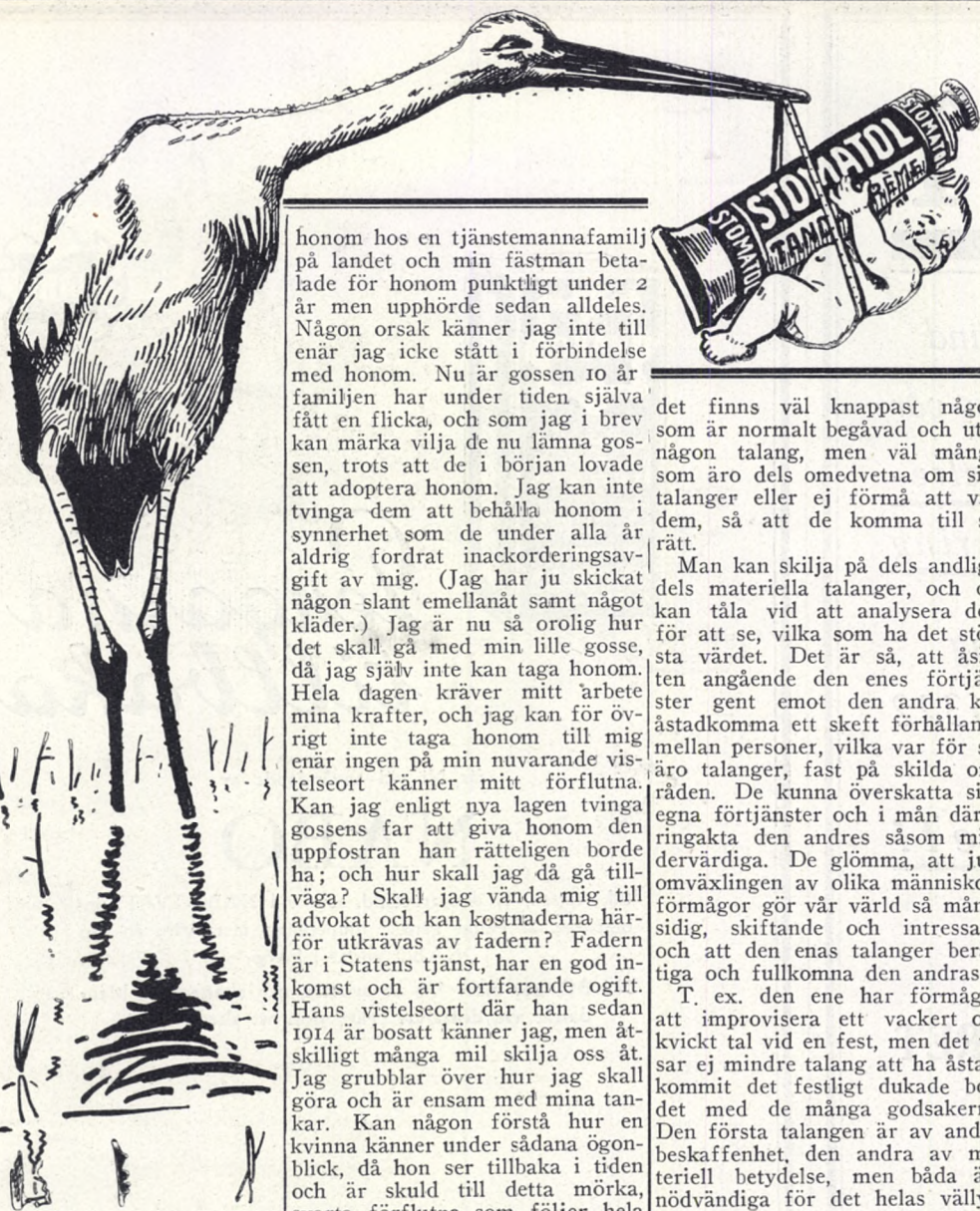
Undrar i vilken stad eller större samhälle det vore lämpligt för gymnast att slå sig ned för att meddela hetluft, elektricitet, massage och sjukgymnastik.

Tacksam för svar till, leg. gymn. dir., hösten 1923. Iduns Förmedlingsbyrå.

Kanske har någon av Iduns läsekrets samma åkomma som jag, och kunde giva mig ett gott råd eller anvisning på ett botemedel. Mitt tandkött krymper ihop och blir mindre, varigenom tänderna bliva allt längre ty tandhalsarna blottas alltmera. Till slut komma tänderna att lossna och falla ur. Var finnes bot för detta? Jag har för några år sedan rådfrågat en tandläkare, som sade, att det är atrofi av tandköttet samt obotligt. Jag förstår nog, att det som är borta, ej kan återfås, men hur förekomma, att atrofin fortfar? Jag masserar tandköttet morgon och afton. Innerligt tacksam för råd och hjälp är *Vera.*

Fråga från en moder.

Vill någon god människa på något sätt bistå mig i denna sak som ligger mig så varmt om hjärtat. Jag var för många år sedan hemligt förlovad med en man som jag mycket högaktade, men när sedan följderna av vår förbindelse kom i dagen svek han mig. Då först erfor jag vilken sort av män han tillhörde. När vår lille gosse föddes inackorderade jag

honom hos en tjänstemannafamilj på landet och min fästman betalade för honom punktligt under 2 år men upphörde sedan alldeles. Någon orsak känner jag inte till när jag icke ståt i förbindelse med honom. Nu är gossen 10 år familjen har under tiden själva fått en flicka, och som jag i brev kan märka vilja de nu lämna gossen, trots att de i början lovade att adoptera honom. Jag kan inte tvinga dem att behålla honom i synnerhet som de under alla år aldrig fordrat inackorderingsavgift av mig. (Jag har ju skickat någon slant emellanåt samt något kläder.) Jag är nu så orolig hur det skall gå med min lille gosse, då jag själv inte kan taga honom. Hela dagen kräver mitt arbete mina krafter, och jag kan för övrigt inte taga honom till mig när ingen på min nuvarande vistelseort känner mitt förflutna. Kan jag enligt nya lagen tvinga gossens far att giva honom den uppfostran han rätteligen borde ha; och hur skall jag då gå tillväga? Skall jag vända mig till advokat och kan kostnaderna här för utkrävas av fadern? Fadern är i Statens tjänst, har en god inkomst och är fortfarande ogift. Hans vistelseort där han sedan 1914 är bosatt känner jag, men åtskilligt många mil skilja oss åt. Jag grubblar över hur jag skall göra och är ensam med mina tankar. Kan någon förstå hur en kvinna känner under sådana ögonblick, då hon ser tillbaka i tiden och är skuld till detta mörka, svarta förflutna som följer hela livet igenom. All verklig glädje är bortblåst, det veta alla kvinnor som råkat ut för samma hårda öde, man lever bara till hälften. Nu vädjar jag till Iduns många praktiga läsare och läsarinor, giv mig ett verkligt godt råd hur jag skall handla för att min gosse skall få ett hem och moderlig tillsyn? Finnes någon som av kärlek vill ta honom, eller finns det ett hem där jag kan få lämna honom mot den ersättning jag kan åstadkomma? Enligt hans nuvarande fosterföräldrar är han frisk, snäll och duktig, har goda anlag för läsning samt är musikalisk. Fadern såväl som modern äro från bildade hem och ha erhållit god uppfostran och jag önskar så gärna att även min gosse måtte få en god fostran. Nu tvingar omständigheterna mig att icke själv få ge den vård han behöver vilket gör mig mycket ont. Självlängtar jag så innerligt efter ett eget hem dit jag kunde få taga min gosse, men den lyckan tycks inte vara mig unnad. Betr. min personlighet och karaktär finnes de bästa referenser. Varmt tack-svar för ett svar blir

En tänkande 36-årig kvinna.

TALANGFULLA MÄNNISKOR.

Då man säger, att någon är talangfull, är detta väl alltid av berömdande betydelse för den så omhuldade. Det finns nu så många olika slags talanger, av vilka en del falla mycket tydligt i ögonen och en del, som verka i det fördolda. De färdigheter, som uppövas till talanger, äro alltid till glädje för den utövande själv eller för andra. Vilken förmöjelse en talangfull människa kan sprida omkring sig är obestridlig, medan en s. k. talanglös är en färglös och tråkig företeelse. Jag säger med flit så kallad talangfull, ty

det finns väl knappast någon, som är normalt begåvad och utan någon talang, men väl många, som äro dels omedvetna om sina talanger eller ej förmå att visa dem, så att de komma till sin rätt.

Man kan skilja på dels andliga, dels materiella talanger, och det kan tåla vid att analysera dem för att se, vilka som ha det största värdet. Det är så, att åsikten angående den enes förtjänster gent emot den andra kan åstadkomma ett skeft förhållande mellan personer, vilka var för sig äro talanger, fast på skilda områden. De kunna överskatta sina egna förtjänster och i mån därav ringakta den andres såsom mindervärdiga. De glömma, att just omväxlingen av olika människors förmågor gör vår värld så mångsidig, skiftande och intressant, och att den enas talanger berättiga och fullkomna den andras.

T. ex. den ene har förmågan att improvisera ett vackert och kvickt tal vid en fest, men det visar ej mindre talang att ha åstadkommit det festligt dukade bordet med de många godsakerna. Den första talangen är av andlig beskaffenhet, den andra av materiell betydelse, men båda äro nödvändiga för det helas vällyckande. Icke förty kan det hända, att den, som håller talet, inom sig tänker, att det var aftonens stora clou, medan den, som bakat kakorna, föraktfullt uttrycker sig som så: "Tja, att prata går väl an, men att göra något till nytta, det kan hon inte!" Men gästerna, som fått njuta av både de andliga och materiella hävorna, ha behållningen av det hela och säga: "Allt var så väl ordnat. Tänk,

NÖJEN I STOCKHOLM

Folk-Teatern.

Varje afton kl. 8 e. m.
KARL-GERHARDS-REVVYN
"Folkan förståss".

Regipan

Tabletter à 1/3 gr.

verkar snabbt
Nervstärkande, Blodbildande, Kraftgivande
Det är Regipans utomordentligt gynnsamma verkningar, som på kort tid gjort detta preparat så populärt. Det är ej minst dess rika halt av Vitaminer, som så effektivt befördrar stärkandet av nerverna, bildandet av nytt blod samt höjandet av kroppens krafter i allmänhet. Ett generellt välbefinnande ger sig snabbt tillkänna vid användningen av Regipan. Det rekommenderas av Åtskilliga läkare. Finnes å alla Apotek till kr 3.—.

I alla livets skiften

behöver Ni dagligen VIKING SKOKRÄM. Ni får därför aldrig glömma att föra den med även på resor och turistfärder. Det går fort att bli fin om fötterna, när Viking SkokräM rider för rusthållet.

UNDER SOMMARMÅNADERNA ÄR

Pellerins
NYA
Margarin

GRÄDDMARGARIN: HÖGSTA MÄRKET
VÄXTMARGARIN: EXTRA VÄXT

oumbärligt i varje hushåll tack vare sin fasta konsistens.

Yppersta vetemjöl:

KALMAR
VAPEN
KALMAR
ÅNGKVARN
K.-B.

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: Malmö.

Mottager insättningar å Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.

Fullständig bankrörelse.

Före resan

inköpes Adamssons Gummisköljkanna "Lyx". I kappsäcken tar den ej större plats än en serviett, men rymmer 1, 1½ eller 2 liter vatten samt kan förvara vattnet varmt i 10 timmar och användes därför även som varmvattentpåse, t. ex. vid smärtsam menstruation eller andra sjukd, som fordra värme. Starka, solida, synnerligen lätt-skötta. Pris 14, 16 och 18 kr. pr. st.

Reskuddar av gummerat tyg i trevliga mönster, att blåsa upp. Pris pr st. kr. 5:—, 7:—.

A.-B. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär, Centralpalatset, Stockholm. Herr- och Dambutiker: Jakobsg. 22. 4:de huset från Centralpalatset.

Mina drömmars ideal

Hur länge hade jag inte längtat efter en toilettvål, som i sig föränade den förstklassiga tvålens alla goda egenskaper med den helande och bevarande verkan på hud och hy, som en hudcreme kan åstadkomma? Så en vacker dag gjorde jag bekantskap med Yema och sedan dess begagnar jag varken tvål eller hudcremer; jag använder Yema. Du ser den här: varje Yema-hudcremetvål ligger förpackad i originalask, som säljes överallt å 1 kr. pr st. I parti från

A.-B. A. P. Sjöbergs Fabriker
Malmö
Nederlag i Stockholm och Hälsingborg

Varje ask innehåller skönhet.

Svalt ej
Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Färg- och Kemikaliehandlare. Begär originalförpackning.

**Bardins
Perle Sudder
forskönnen.**

Alla färger.
Fås i alla Parfymaffärer, Apotek samt hos Kemikaliehandlare.

Generalagent för Skandinavien och Finland:
Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Vackra och välgjorda
MÖBLER
GARLSSON & REICKE
Sibyllegatan 19

PERSSENS STICKMASKINER

Svensk tillverkning.
Guldmedalj å alla utställningar. Erkänt bästa maskin för tillverkning av alla sorters stickade artiklar, såsom strandkofter, jumpers, sweaters, underkläder, strumpor m. m.

A.-B. Per Perssens Väv- & Stickmaskin.
Fabrik: Kontor & Utställning:
Fabriksgränd 3, Drottninggatan 21 B, STOCKHOLM.

**FRU
ODA BERG
KALMAR.**

Pr korrespondens besvaras heminrednings- och möbleringsfrågor. Adresser lämnas på inköpskällor och kostnadsförslag ombesörjes, prover anskaffas och fördelaktiga inköp förmedlas.

Taxa för enkel förfrågan kr. 3:—.

Korpulens, fetma

borttages genom
D:r Hoffbauer's lagligt skyddade
Avmagrings-tabletter

Oskadligt och effektivt medel utan iakttagande av diet. Intet Thyroidin! Intet avföringsmedel. Kompletterat kur Kr. 23:—.

Utförlig broschyr gratis.
Tillhandahålls av apoteken.
Huvuddepot: Elefantens Droghandel, Stockholm.

så gott allting var, och så glatt och trevligt det blev genom det kvicka tal, som hölls!"

Alltså är samverkan av alla sorters talanger det, som gör vårt liv nöjsamt och omväxlande. Ett arbete, som utföres med talang, blir alltid bättre än det, som endast röjer yrkesskicklighet. Skickligheten håller sig inom vissa givna gränser, fyller ett visst uppmätt mått, men ger intet därutöver. Fabriksarbete kan vara skickligt utfört, men den personliga talangen har ej fått uttryck däri, och därför står hantverket, som ger tillfälle till de personliga talangernas utslag, framför fabriksarbetarnas dock så trägna id. Det fordras ett slags negativ talang att tåligt och mekaniskt utföra det, som en annan tänkt ut.

Det är så lätt för en del att undervärdera allt arbete, som de själva ej ha sakkunskap i. Likaså att oriktigt bedöma personer, som de ej känna till. Jag tänker nu särskilt på mäns sätt att se på kvinnors arbeten och ge det dess värde. Det finns mär som planmässigt fränkänna kvinnors färdigheter och talanger, trots att de dagligen komma i åtnjutande av resultaten av desamma. Men de vilja ej erkänna, att kvinnorna ha talanger, eller skänka deras förtjänster sin beundran. Ofta taga de tillbaka ett erkännande ord över ett arbete, sedan de fått veta, att en kvinna utfört det. Därmed sammanhänger också orättvisan att betala en kvinna lägre lön för ett arbete, som kräver samma utbildningstid för både man och kvinna och som en kvinna utför precis lika bra och samvetsgrant som en man, ibland bättre, t. ex. lärarekallet. Det motstånd, som gjorts mot kvinnors inträde på olika levnadsbanor, utgör dels ett bevis på mäns dåliga tilltro till kvinnors förmåga men också på en mjältsjuk ängslan att bli överbevisade om motsatsen.

Man kan gott förutsätta, att bland normalt utrustade människor det ej existerar någon alldeles talanglös person. Talanger kunna uppövas med varje del av ens kropp och själ, och det är talangerna, som ge en människa hennes individuella uttryck. En person kan bara genom sitt minspel vara en källa till ständig förnöjelse för sin omgivning. Där ha vi komikernas talang. En annan kan genom sitt tal och sina gester roa andra. Där är skådespelartalangen till finnanades. Ja, det skulle kunna uppräknas tusende olika sätt, på vilka samma sak kunna utföras, alltefter individens speciella talang.

Att med sina händer utföra de tusen ting, som falla på en kvinnas områden, röjer avsevärda talanger, fast det ser så enkelt ut. Men bed den, som ej äger några som helst anlag däråt, att utföra det, så får man se ett annat resultat. En man kan ha talang att laga mat, en kvinna kan ha talang att bygga hus. Längre sedan har kocken varit en erkänd person, men först nyligen har en kvinna fått utbildas till arkitekt.

Både en man och en kvinna kunna ha haft samma talang, den att kunna predika. Mannen har aldrig förvägrats rätten, då han visat sig äga förutsättning genom sin talang och sin begävnig, men först nu har kvinnan fått denna rätt, som f. ö. ännu är löjligt kringskuren. Men, då de kvinnliga prästerna genom sin talang skaffat sig erkännande även från männens sida, skall det ses tillbaka på vår tid med samma känslor, som vi nu se tillbaka på Fredrika Bremers tid, då ingen ännu erkände kvinnan äga talanger att ens undervisa småbarn. Ingen talang är att förakta, varken de, som äro till nytta el-

ler nöje eller av andlig eller materiell art. Alla ha sitt berättigande och böra få sitt erkännande, de må utövas av man eller kvinna.

Signal Berm.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Vilken tidning i Norge är bäst för platsannonsering. Helst en större storstads tidning. Tacksam för svar *Greta.*

Svar: Aftenposten, Kristiania.

Fråga: Vår chef fyller 60 år om någon tid. Han är mycket avhållen av hela sin personal. På 50 och 55-årsdagarna uppvaktade vi med presenter och blommor samt hava även nu tänkt ihågkomma 60-årsdagen.

Vi överraskades emellertid för ett par dagar sedan av chefens uttalade bestämda önskan, att icke bli uppvaktad på sin 60-årsdag genom presenter enär han meddelade att han ämnade sig till utlandet på sin födelsedag för att undvika all uppvaktning.

Nu frågas, skola vi som underlydande respektera denna chefs önskan, eller kan det anses olämpligt att vi det oaktat uppvakta med present vid hemkomsten? Eller bör vi endast sända våra lyckönskningar i telegram?

Tacksamma för svar i denna vår svära beägenhet äro

"Femton tjänstemän."

Svar: Naturligtvis bör chefs så tydligt ådagalagda önskan respekteras. Sänd ett telegram som han känner vara uppriktigt menat så utträttar det lika mycket som en många gånger rätt överflödiga gåva.

Fråga: Vi äro två damer, som i vinter ämna slå oss ned i Rom. Då vi ha begränsade inkomster men äro mycket praktiskt anlagda ha vi tänkt ordna det så billigt som möjligt för oss och vore synnerligen tacksamma, om någon av Iduns läsare godhetsfullt ville besvara nedanstående.

- 1) Kan 900 lire pr månad räcka för oss båda till *vivre*? Delat rum; alla måltider utom middagen intagas hemma.)
- 2) Hur stort skatt betalas av utlänningar?
- 3) Mottager Sancta Birgittaklostrets hospits pensionärer eller kan man där få hyra rum? Hur ställa sig i så fall priserna?
- 4) Kan man reda sig med franska och tyska språken?
- 5) Vore även synnerligen tacksam för några goda adresser å rum.

Romresa.

Svar: 1) 900 lire i månaden kan icke räcka till för *vivre* åt två personer. Det minsta Ni torde kunna beräkna är 30—35 lire om dagen per person, även om Ni ha delat rum och delvis själva ombestyr matlagning på rummet.

2) Skatten torde icke vara stor men kan icke av oss exakt uppgivas.

3) Beträffande S:ta Birgittaklostrets påtänkta pensionat kan Ni studera Idun nr 32 i artikeln "Dalkullan som blev Abbedissa".

4) På hotell och även i större affärer reder Ni er bra med franska och även med tyska. Italiennarna ha för övrigt så lätt att förstå utlänningar även om de icke förstå ord för ord.

5) Ett hotell, som vi varmt kunna rekommendera, är S:ta Chiara vid Via S:ta Chiara. Rum där kosta från 10 och 12 lire. Dessutom kunna vi rekommendera Hotell Windsor, vid Via Venete (där talas även svenska), Hotel Minerva vid Pantheon, Pensione Block, Via Gregoriana 12, Pensione Laura Larsen, Via Valadier 23, Pensione Dienesen, Via del Fiume 19 m. fl. E. S.

Fråga: Undertecknad tager sig härmed friheten att till Idun ställa en fråga, som otaliga

**Yardley's
Äkta
Lavendel Tvål**

sammansatt av de mest utsökta oljor, förlänar huden den mjukhet och ungdomliga friskhet som är första betingelsen för vacker hy och kvinnlig charm.

Varje tvål efterlämnar den friska doften av den äkta lavendelblomman, som kvarstannar på huden långt efter användandet.

Anspråksfulla damer uppskatta den.

Säljas i alla välsorterade affärer inom branchen.
Pris Kr. 1: 50.

YARDLEY & CO., LTD., LONDON W. 1

Medisan-tabletter

ett nytt tillförlitligt medel med snabb och säker verkan vid nervsmärtor, reumatism, huvud- och tandvärk m. m. Kliniskt prövat å sjukhus. Lätt att intaga då tablettarna hastigt sönderfalla i vatten. Obs! Salicylsyra ingår icke i någon form. Fås å alla apotek.

Tillverkas å APOTEKET LEJONET, Malmö.

Döva höra

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörsel förmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lönghörda i kyrka och teater. För efterrapningar varnas

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är den enda elektr. hörapparat som är patenterad, o. lämnas 5 års skriftlig garanti. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St Louis o. den engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England o. Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförs för Sverige: MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vajersgatan 9, Malmö 1. Telefon 4975.

FÖR DEN NYFÖDDE. Mödrar med stora fordringar på välsydd utstyrsel, erbjudes komplett sådan till kr. 15:— samt kr. 12:—, Obs! 12-årig verksamhet. Fru E. Caspersson Örebro 1.

Alla damer

kunna hava smala ben och vrister genom att bära kautschukbandet Radio-actif 2 timmar varje morgon. Pris kr. 15:— pr par.

A.-B. Franska Parfymmagasinet, Stockholm.
Drottninggatan 21
5 Hamngatan 5

**GRANSHOLMS
FINPAPPERSBRUK**
ANLAGT 1808 - GEMLA - ANLAGT 1808
Specialbruk för finare pappersorter

LEVERANTÖR AV IDUNS PAPPER
OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:
R. W. STARE
R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 NORR 192 30

Värdefull och intressant nyhet
ILLUSTRERAD ÖVNINGSBOK
för småbarnens skrivundervisning i hemmet och småbarnsskolorna av PER BORGH

Med dessa båda illustrerade häften tillföres vår småbarnsundervisning en nyhet, som är värd allt beaktande och som vi äro övertygade om skall tillvinna sig såväl lärarnas och föräldrarnas som barnets stora intresse och göra undervisningstimmarna i skrivning och modersmål till nyttiga glädjestunder.

Pris: häft. I 25 öre, häft. II 35 öre.
Båda som prov mot 60 öre i frimärken.

GRANSHOLMS AKTIEBOLAG, GEMLA.

Oumbärlig för alla svenska hem

är den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

av Elisabeth Östman-Sundstrand
12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad.

Innehåller bl. a. de tillförlitligaste recept för
SYLTNING, KONSERVERING
SVAMPINLÄGGNING

NYHET: Anvisningar att använda GASSPIS eller GAS-
UGN vid alla recept för stekning och bakning.

RIKT ILLUSTRERAD TREFÄRGSTRYCK

Nedsatt pris Kr. 8:—

Rekvirera genast från närmaste bokhandel eller direkt från
IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM
Mot postförskott. Portofritt.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Nyheter.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Marlestad: Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Piteå: Norrbottens Allehanda.
Falun: Falu-Kuriren.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Filipstad: Filipstads Tidning.	Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Gävle: Gefle-Posten.	Strängnäs: Strengnäs Tidning.
Göteborg: Göteborgs Dagblad.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.	Säter: Sätters Tidning.
Hedemora: Södra Balarnes Tidning.	Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Uddevalla: Bohusläningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Upsala: Tidningen Upsala.
Kalmar: Barometern.	Visby: Gotlänningen.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Västervik: Västerviks-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Västerås: Westmanlands Allehanda.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Växjö: Nya Växjöbladet.
Linköping: Östgöten.	Örebro: Örebro Dagblad.
Ludvika: Ludvika Tidning.	Östersund: Östersunds-Posten.

gångar förut blivit gjord. Vad är att göra för hård mage? Jag lider av en ovanligt trög mage, jag skulle nästan kunna säga kronisk förstoppning. Har följt många av de råd, som givits i Idun men utan resultat. Har stilsittande arbete men min mage är föga bättre under ferier o. d. då jag har tillfälle att taga ordentlig motion. Vore mycket tacksam för ett bra, verkande medel.
Olycklig prenumerant.

Svar: Vi kunna endast tillråda Eder att uppsöka en skicklig mag-specialist samt följa dennes ordinationer.
E. E.

Fråga: Vädjar härmed till någon av Iduns ärade läsare att ge mig ett gott råd vart jag bör vända mig för att få fördelaktigt sålt följande böcker: I Latinsk-svensk och Svensk-Latinsk ordbok, ävenså ordböcker och lexikon i andra främmande språk — de äro från slutet av 1800-talet — I gammal bibel från år 1728 — ej illustrerad — Johan Arndts Sanna kristendom från år 1732, Euclides elementa av Strömer från år 1828, Pufendorff Histoire de l'Univer-sum, del IV, från år 1743 med kartor samt titelblad med figurer i stål- eller koppargravyr.
Landsortsfru.

Svar: Ni bör tillskriva några av de större antikvariater, t. ex. Björck & Börjesson, Drottning-gatan 62, Granlunds Antikvariat, Drottninggatan 67, A.-B. Klem-mings Antikvariat, Malmkillnads-gatan 26, Stockholms Antikvariat, Hamngatan 17, Centralantikvariatet, Kungsgatan 55.

Fråga: Var få ritning till en Karl-Johan eller därmed liknande möbel frågar
Fästmö.

Svar: Ni kan tillskriva Svenska slöjdföreningen, Regeringsgatan 40 i Stockholm. Arkitekten R. Carlberg, Tjärhovsgatan 2, torde även lämna ritningar.
E. E.

Fråga: Var kan man få köpa radiumdukar till omslag för reumatism?
Lidande.

Svar: Bl. a. hos A.-B. Stille-Werner, Regeringsgatan 19. Pris från 3:— kr.
E. E.

Fråga: Jag köpte för några år sedan 2 st. av professor P-s hör-trummor. Behöver ånyo tvenne sådana men har slarvat bort ad-resen. Vore mycket tacksam, om någon kan upplysa mig därom.
Zasa.

Svar: Hörtrummor kunna köpas bl. a. hos A.-B. Stille-Werner från ett pris av 3:— paret. Hu-ruvida det är samma sort, som Ni haft, kunna vi icke säga, då det på Eder fråga är en stor plump över professors namn, så att det blivit oläsart. Ni kan även i samma affär köpa hörlur-rar från ett pris av 3: 50. Dessa äro troligen effektivare än hör-trummorna.
E. E.

Fråga: Vill någon av Iduns lä-sarinnor vara god och upplysa mig om, ifall det finnes någon handarbetskola eller något hand-arbetsseminarium — helst i Stock-holm — för utbildande av lära-rinnor, där man kan få gå utan att erlägga avgift eller kanhända blott en ringa avgift. Hur lång tid tager en sådan utbildning? Tacksam för svar är
Elementarskolebådad.

Svar: Vid Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium i Stockholm utbildas lärarinnor. Se-minariet består av följande av-delningar: En grundläggande ett-årig kurs samt antingen därefter Högre Specialkurs i konstsömnad och vävnadslära eller dylik kurs i klädsömnad och linnesömnad, var-dera å en termin. Terminsavgift för den ett-åriga kursen är 250 kronor samt 300 kronor för var-dera av de högre Specialkurserna. Avgift för att material erlägges särskilt. Till följd av statsanslag kunna ett par friplatser och ned-sättning av terminsavgifter bevil-jas. Övriga villkor torde stude-

ras i prospekt, som på begäran er-hålles från seminariet.

Föreningen Handarbets Vän-ner och Hulda Lundins Högre slöjdseminarium utbildar även lä-rarinnor. Lärotid 4 terminer: I sept.—15 dec., 15 jan.—31 maj. Avgift 700 kr. för hela kursen. Ett par friplatser kunna beviljas. Ansökan insändes före utgången av nov. till fröken Fanny Blom-berg, Banérgatan 31, Stockholm.
E. E.

Fråga: Till vem skall jag vända mig för att få upplysningar om naturläkare Haugen i Norge?

Svar: Vi känna icke närmare till Marcelle Haugen, men hans adress i Norge är Store Ullevolds Allé 4, Kristiania.

Fråga: Privatläraressa i 40-års åldern, som är obotligt sjuk (kroniskt njurlidande) och som sak-nar medel, undrar, om det finns några fonder att vända sig till.
Lävarinna.

Svar: Några särskilda fonder för privatläraressor finnas oss veterligt icke. I adresskalendern står en förteckning över samtliga fonder i Stockholm. En möjlig-het för Er kanske vore att för-söka komma in på Sigtuna Lä-rarinnehem, där inackorderings-avgiften endast är 60 kronor i må-naden. Hurvida obotligt sjuka mottagas där, kunna vi icke med säkerhet säga. Det vore lämpligt, om Ni gjorde en skriftlig förfrå-gan dit. Även kunde Ni hänvän-da Eder till Föreningen för Väl-görenhetens Ordnannde, Storkyr-kobrinken 11, där Ni möjligtvis kan erhålla råd och upplysningar.
E. E.

Fråga: Var kan man få adress-uppgifter på anskaffningsbyråer för kvinnliga tjänare i olika städer ex. Kalmar, Västervik, Växjö, Örebro, Nyköping.
Fru R.

Svar: Slå upp telefonkatalogen för den stad, beträffande vilken Ni önskar erhålla uppgift, och se på Arbetsförmedlingsanstalter.
E. S.

Fråga: Var skall man vända sig för att få hemarbete i vit-broderi, enklare knyppling o. d.
Prästdotter.

Svar: Vänd Er till A.-B. Thy-ra Grafströms Textilaffär, Mäs-tersamuelsgatan 6 eller till Biku-pan, Malmkillnads-gatan 30 med förfrågan. Ni bör då även före-te prov på Er arbetskicklighet. De flesta handarbetsaffärer i Stockholm lämna även under sä-songen ut hemarbete.
E. E.

Fråga: Har dålig andedräkt och undrar om det finns något bra medel. Har trott att det var för trasiga tänder skull. Därför har jag varit hos tandläkare. Borstar och sköljer mig men det hjälper ej ändå. Vore förfärligt tacksam för råd och svar. Måste vara i beröring med mycket folk.
En som lider.

Svar: Se svar n:r 64 i Iduns föregående nummer.
E. E.

Fråga: Finnes ej någon kassa eller fond för medellösa barnför-lämningspatienter. För upplys-ningar i nämnda sak är ingen tacksammare än
Bekymrad Moder.

Svar: Tillskriv Svenska Van-föreanstaltens Centralkommitté, Sturegatan 62 i Stockholm, där upplysningar lämnas.
E. E.

BREVLÅDA

RED: S BREVLÅDA.

"Prenumerant" torde uppgiva adress för brevväxling.

Niggubo.

Pennskaft. Pressförlaget inne-haves av redaktör John Maturitz, Ulfunda.

LEDIGA PLATSER

Senast den 1 okt. finnes på liten lant-gård i Stockholmstrakten plats för en duktig **BILDAD FLICKA**, att sköta matlagn., bakn. m. m. Familjemedlem. Eget rum. Vatten, avlopp, elektr. ljus, korkmattor, värmeledning. Svar med löneanspråk, betyg m. m. till "Barnlös officersfamilj", Iduns exp. f. v. b.

Att ensam förestå skolhushåll

för tre pojkar fr. 1 sept. sökes ordning-sam, ej för ung flicka, som med spar-samhet och omtanke kan sköta detsam-ma. Den som kan hjälpa med läxläs-ning t. o. m. samskolans 3:dje klass har företräde. Svar till "Skolhushåll", Iduns exp. f. v. b.

Frielev i Gobelinvävdad

emottages nu genast hos Ameli Fjæstad. Arvika, Racksta.
Insänd foto, uppgiv ålder. Kurs 6 månader.

Bättre, sympatisk flicka,

verkligt duktig, sy- och hushållskunnig, nettrålskande, erhåller genast plats som hjälp och sällskap till reumatisk, klen, barnlös, bild. fru å litet lantställe i naturskön trakt, 1 mil från Östersund. Hjälptill grovsyslor. Vänligaste be-mötande. Svar med foto och rek. till "Ordningssälkande", Iduns exp. f. v. b.

En bättre, anspråks-lös flicka,

som är villig att uttan jungfru vara hus-moder behjälplig med alla i ett hem före-kommande göromål, erhåller plats den 1 sept. Familjen är 3 fullvuxna personer. Eget rum. Nybyggd, bekväm villa. Lön efter överenskommelse. Snarast svar till "Hembiträde", Iduns exp. f. v. b.

Plats finnes ledig för

ung, ordentlig flicka,

som är villig och kompetent att läsa med två gossar i ålder 6 och 8 år samt deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Svar till "Ingeniör", Iduns exp. f. v. b.

Två pålitliga flickor

få plats att sköta hemmet i tjänsteman-nafamilj. Den ena bör vara kunnig i matlagning, bakning och alla hemsys-slor. Den andra bör vara vid barn samt kunnig i sömnad och handarbete. Lön efter överenskommelse. Endast den som har goda betyg och rek. gö-re sig besvär. Svar till "Kamrater", Iduns exp. f. v. b.

Frisk, anspråkslös, barnkär landsflicka,

med vana i husliga göromål, sökes till 15 aug. som ensam god hjälp åt vän-lig husmor. Svar med foto och rek. märkt "Pålitlig hjälp", Iduns exp. f. v. b.

Barnkär, enkel, präktig flicka,

fullt kunnig i ett bättre hems skötsel och som vill åtaga sig ensamjungfrus sys-slor, med hjälp en dag i veckan, får plats 1/10 i mindre familj. Eget rum. Uppgift om ålder och lönepretentioner sändas till "Småstad i södra Sverige", Iduns exp. f. v. b.

Vävkunnig flicka

frisk, arbetsam och ordentlig önskas 1 okt. till bekvämt inrett litet hem för att dels väva och biträda vid undervis-ning, dels hjälpa till med hemmets sys-slor. Eget rum. Viss ledighet. Rekom. önskas fr. föreg. plats. Svar till "1:sta okt.", Iduns exp. f. v. b.

Pålitlig, ordentlig flicka,

kunnig i enklare matlagning, konser-ivering och bakning, får plats 1 sept. eller senare i Skogsförvaltarefamilj. I-lusa finnes. Svar med betyg, foto, löne-anspråk till "Helst landsflicka", Iduns exp. f. v. b.

En barnkär,

enkel och ordentlig flicka från gott hem, i ålder 22—25 år, kunnig i söm-nad samt villig deltaga med varjehanda, erhåller 1 okt. god plats som Barnfrö-ken å 5 barn (minsta snart 5 år) i landsortsstad. Husa och kokerska fin-nas. Svar med foto, betyg o. lönepret. till "Pålitlig", Iduns exp. f. v. b.

Barnkär flicka,

c:a 25 år, kunnig i enklare matlagning samt sömnad erhåller god plats omkring den 20 dennes, som husmors pålitliga hjälp i familj med 3 barn om 14, 11 och 2½ år. Svar till "Köpmansfamilj", Iduns exp. f. v. b.

Elementarbildad flicka

villig att undervisa en å två 12-åriga flickor erhåller plats fr. o. m. 1 septem-ber. Svar "Bruk i Värmland", S. Gu-maelius' Annonssbyrå, Göteborg f. v. b.

Ung, bättre flicka,
erhåller plats på herrgård att vara behjälplig med förekommande göromål. Helst något kunnig i matlagning. Jungfru finnes. Anses som familjemedlem. Svar till "Trevlig plats", Iduns exp. f. v. b.

Ensamjungfru
kunnig och frisk får plats snarast i liten fam., mod. villa, 15 min. språrv. fr. Stockholm. Eget rum. Hög lön vid kompetens. Svar med betyg, foto och referenser till "Fru A. R.", Iduns exp. f. v. b.

Var finnes
den flicka, ej för ung, som med ansvar och verklig ordning vill åtaga sig vården, skötande och sysselsättandet av tvänne barn i åldern 1½ och 5 år. Den reflekterande här bör vara ganska kunnig i sömnad. Svar med upplysning om ålder, löneanspråk och referenser till "Vacker herrgård", Iduns exp. f. v. b.

Ex. barnsköterska
erh. den 15 sept. plats i liten familj, för skötande av en efterbliven 6 års gosse. (Jungfru finnes.) Svar med lönepretentioner, betyg och foto, märkt "Jämtland", Iduns exp. f. v. b.

Plats finnes ledig för en ordentlig
18-20 års flicka
som är villig att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål samt läsa med två barn 8 och 10 år och om möjligt giva de första grunderna vid pianospelning. Svar med ref., bet. och foto till "Bankamrersfamilj", Iduns exp. f. v. b.

Anspråkslös flicka,
van vid landet, kunnig i matlagning, erhåller plats i liten familj å herrgård, bostad med moderna bekvämligheter. Svar till Agronom G. Sandberg, Rossared, Kungsbacka.

Undervisningsvan flicka
i 25-års åldern önskas omkring 1 sept. att läsa 2:dra klassens elementarkurs (ev. spelning) med en flicka och även hjälpa till med inom hemmet förekommande sysslor. Jungfru finnes. Svar med ref. o. lönepretentioner till "A. R.", S. Gumælius' Annonsbyrå, Göteborg, f. v. b.

Ung flicka,
som önskar lära alla i ett välordnat hem förekommande göromål samt skötsel av mindre barn erhåller plats i familj. Något sykunnig önskvärd, event. familjemedlem. Svar till "Tjänstemannafru", Iduns exp.

Jungfru
van vid barn samt husliga sysslor (ej matlagning), proper och ordentlig samt med goda betyg, erh. plats i gott hem i Göteborg. Svar till "Husjungfru", Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka
erhåller plats i familj om 4 personers hushåll. Absolut vana i alla i ett välordnat hem förekommande sysslor. Svar till "Välordnat lantushåll", Iduns exp. f. v. b.

Bättre flicka
erhåller plats som hushållerska på lantgård 15 sept. eller senare. Svar med betyg, foto och löneanspråk till "15 sept.", Iduns exp. f. v. b.

En 20-25 års flicka
av god familj erhåller lätt plats i liten familj att huvudsakligast läsa högt samt för övrigt hjälpa en gammal sjuk dam. Svar märkt "Stort tålmod", Iduns exp.

Bättre flicka,
kunnig att ensam sköta ett hushåll, önskas den 15 sept. d. å. Svar med referenser och lönepretentioner, helst foto till "Familjemedlem", p. r. Östersund.

Barnsköterska,
ej för ung, helst musikalisk erhåller god plats den 15 sept. d. å. Svar med referenser och lönepretentioner, helst foto till "Familjemedlem", p. r. Östersund.

Lärarinna
önskar under höstterminen någon ung flicka som hjälp och sällskap, mot fritt vivré. Platsen belägen i Dalarna nära stad. Svar till "Hjälp och sällskap", Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka
som äger vana att utföra alla i ett hem förekommande sysslor erhåller plats i fem pers. hushåll på landet. Hjälptill grönv göromål. Eget rum och god lön. Sv. till "Inga barn", Iduns exp. f. v. b.

Ledig plats finnes för en
ung flicka
att hjälpa till med varjehanda göromål å större herrgård. Svar med betyg och foto till "Lantgård i Västmanland", Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka
kan få plats att tillsammans med husmodern sköta hushållet samt 3 barn. Den sökande bör vara barnkär, samt sykunnig och för övrigt ordentlig i sina sysslor. Svar till "Bekvämlig villa", Iduns exp. f. v. b.

Plats
finnes ledig för en ung ordentlig flicka att gå klen husmoder tillhanda. Svar med bet., foto samt ev. upplysningar till "4 personers hushåll", Iduns exp. f. v. b.

Flicka
ordentlig och arbetsam erhåller plats i liten familj där husmoder saknas, att ensam sköta hushållet. Hjälptill grovssyssl. Svar med betyg ev. foto med porto till "Tjänsteman", Iduns exp.

PLATSSÖKANDE
Gihls Sjuksköterskebyrå,
Jungfrug. 31, Stockholm.

Ansk. såväl exam. sjuksköterskor som anspråksl. vårdarinnor och sjukhusbiträden. Obs. I Andrad adr. och tel.-nr. Rikstelefon 72075.

ÄNKEFRU, bild., sympatisk, i 50 års åldern, mycket skickl. husmor, söker, mot ringa lön, blott ett gott hem erhållas, plats att sköta bild., aktad persons hem. Fina ref. Svar till "God o. glad husmor", Iduns exp. f. v. b.

UNG REALSKOLEBILDAD flicka med bet. från föreg. plats önskar läsa och spela med mindre barn. Som läxhjälp eller som hjälp i hushållet mot fritt vivré. Svar till "Upländska", Simrishamn p. r.

PLATS som husföreståndarinna eller dyl. i liten familj sökes av välrekommenderad, kunnig person i 40-årsåldern. Svar till H. Flack, Sandgatan 28, Norrköping.

EX. TYSK LÄRARINNA (talar svenska), kunnig att undervisa i franska, tyska och pianospelning, vill gärna deltaga i hushållet, söker plats. Mindre löneanspråk. Svar till "24 år", Vilhelmsro, Falköping.

Tysk professorsdotter
19 år, med avgångsexamen från högre flickskola, önskar plats i svensk familj, som husmoders hjälp eller för undervisning i tyska. Ej grovssyssl. Man hänvänder sig till Doktor Elander, Göteborg 3.

Ung flicka
önskar plats i bildad familj, där hon kan vara till nytta! Villig att läsa och spela med nybörjare. Svar till "19 år", Frövi.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet. Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

D:r A. Karsten
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm
Behandling av
reumatiska åkommor.

Ny kurs
Massage och Sjukgymnastik
(23:dje utbildningskurs.) börjar den 15 sept. Begär nytt, illustr. prospekt.
Göteborgs Gymnastiska Institut.
Östra Hamngatan 45, Göteborg I.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 15 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

I sjukgymnastik, massage,
LJUSBEHANDLING, ELEKTRICITET och övr. fysik. behandl. börj. ny kurs 15 sept. Största och bäst inr. institut. Grundlig utbildning. Begr. elevantal. Billig inack. Platsansk. Förfråg. besv. omg.
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

Ny hushållskurs 20 sept.—20 dec.
100 kr. i mån. Prospekt mot porto. Semesterinackordering när som helst. Överstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

Redbart,
respektabelt resällskap till Paris omkring d. 15 sept. d. å. önskas ått ung, trevlig flicka. Tel. Söder 2813.

PENSIONAT OCH INACKORDERINGAR
Ombergs Turisthotell
ALVA STRA.

Mottager inackorderingar samt tillfälliga gäster. Hårlig natur. Gott bord. Moderata priser. Tennisplan.
Hilda Kling.

Pensionat GLÄNTAN
LEKSAND
är öppet året om. Vackert läge vid foten av Kärringberget. Vål skyddat för nordliga vindar. Lämpligt för vila och rekreation. Heltids. 5:00—6:50 kr. pr dag. Tel. Leksand 79.

Ung danska,
som vill lära känna svenska förhållanden och svensk natur, söker plats, helst i större hem från november månad. Skicklig i sömnad och husjungfrusysslor och tämligen hemmastadd i vanlig matlagning. Eventuella anbud med utförliga upplysningar och lönevillkor torde sändas till Sigrd Pedersen, Gl. Kongevej 15 A I, Köpenhamn B.

Guvernanta,
elementarbildad, med utmärkt betyg, som undervisat i fyra år både vid skola och i familj, önskar plats att läsa med ett eller flera barn. Anspråkslös och ordentlig. Svar till "Undervisningsvan 21-åring", Iduns exp. f. v. b.

Plats sökes
av flicka, som genomgått kurs i linnesömnad och vävnad, att under en god husmoders ledning lära ett hems skötande. Helst gods eller prästgård. Svar märkt "G. U.", Iduns exp. f. v. b.

Medelålders dam
önskar plats som hjälp hos äldre ensamstående dam å egendom. Svar till "43 år", Iduns exp.

21-årig flicka,
sjukgymnast, från gott hem, önskar plats som husmors verkliga hjälp. Något kunnig i handarbete och husliga göromål. (Första platsen.) Svar till "God hjälp", Iduns exp. f. v. b.

Vad skall jag bli?
Studera Kvinnligt Yrkesregister! Noggranna uppgifter om utbildning, kompetensfordringar, löneförhållanden m. m. för olika yrken finner Ni där. Boken erhålles i boklädorna samt å Kv. Yrkesreg:s expedition, Vasagatan 50. Pris 3 kr.
Obs! De kvinnliga yrkesutövare, som önska bli införda i nästa årgång av Kv. Yrkesregister, behagade ofördröjligen meddela detta till expeditionen under ovanstående adress.

Tonbildning
hos Sångläraren G. RUCKMAN, elev av kontinentens främsta pedagoger. Rösterna bildas från "voix mixte" till dramatisk ton, "som ej anstränger". Garanterat omfattning: 2 oktaver. Provsjungning. Röstanalys.
Drottninggatan 93. Vasa 86 68.

S:ta Birgittaskolan
Regeringsg. 19—21. Grundad 1910. Rikst. 141 08.
Undervisning i kvinnligt praktiskt och konstnärligt handarbete. Börjar höstkurserna 1 och 15 Sept. Anmälningar dagligen 9—5, även pr telef. Lärarinnekurser 6 månader med avgångsbetyg, endast 3 platser lediga. Skickliga, speciellt utbildade lärarinnor. Prospekt på begäran.

Kristinehamns Praktiska Skola.
Husmoders- och Slöjdskolan.
Husmoderskurs 3 eller 5 mån. börjar 20 sept. Undervisning i enkl. och finare matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsöm, handarbete och vävnad.
Slöjdskolan, längre och kortare kurser, inträde 1 sept. och 1 okt. Undervisning i handarbete, linne- & klädsöm, konstvävnad m. m. Prospekt sändes från Praktiska Skolan, Kristinehamn. Tel. 115.

GOSSKOLA:
Rekt. Laurells Skolhem rek. för höstterminen (15:de läsåret). Friskt lantliv, god tillsyn, individuell underv. till Ring II. Musiklektioner. Begär ref. Adress: Fimmersta, Moholm. Tel. Moholm 61 a.

Herrsätra Skola
8-kl. flickskola, helpension, förlagd till Carlberga villaegendom, Södertälje. ANNA SUNDIN, Tel. Södertälje 532.
Avgångsbetyg från skolan medför s. k. normalskolekompetens.

Nobynäs Hushållsskola.
Höstkurs fr. d. 1 Sept. till d. 15 Dec. 12 arbetsåret.
Bildade flickor mottagas på Nobynäs Herrgård bel. i naturskön trakt på småländska höglandet. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd. Exam. undervisningsvana lärarinnor. Gott hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan, Fru E. von Kothen, Nobynäs, postadress Stjärneborg, Östra Stambanan.

Teleborgs Helpension f. flickor (f. d. Aringsbergs)
Språk- och Hushållsskola å Teleborgs slott.
Högt beläget i skog vid sjö, 3 km. från Växjö. Modern inredning, komfort, värmeledning. Undervisning enligt flickskolans kurser i alla skolämnen t. o. m. 8:de klassen samt i musik. Särskild kurs för unga flickor, vilka önska lära hushåll och all slags sömnad samt förkovra sig i språk. Exam. skolköks- och handarbetslär. Infödda språklär. Prospekt på begäran.
Teleborg, Växjö. Rt. Växjö 199. ELSA KJELLANDER — EL KIRSH.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 21, Stockholm.
Utbildningskurser i kläd-, kapp- och linnesömnad, mönsterkonstruktion, broderi etc. Lärarinnekurser på 6 månader med avgångsbetyg.
Höstterminen börjar 3 Sept.
Anmälningar emottagas under Aug. månad i Göteborgs Birgitta skolas lokal, Östra Hamngatan 39 eller skriftligen.
Begär prospekt!
GLANSBERG & C:o.

Ung, musikalisk flicka,
säker att undervisa i musik (piano) och något kunnig i skrivgöromål, önskar plats i bättre familj att deltaga i alla förekommande hushållsgöromål, event. skrivgöromål och att undervisa i musik. Sv. t. "Småländska", Iduns exp. f. v. b.

Som kassörska, husmoder
eller husmors hjälp å större pensionat önskas plats. Fina refer. Svar t. "Förtroendeplats", Iduns exp. f. v. b.

Ung bildad tyska,
skicklig i alla husliga sysslor, samt i skönhetsvård, frisering och sömnad, som bl. a. innehaft anställning som husföreståndarinna, och som talar svenska och något engelska, söker plats, helst hos familj, som är bosatt i Förenta staterna eller stadd på resa dit. Referenser i Sverige på begäran. Svar till "Arbetsvillig E. H." Iduns exp.

Plats önskas
som hjälp med skrivgöromål eller husliga sysslor och om så önskas läsa läxor med barnen och undervisa i pianospelning. Svar till "Lantbo 22 år", Iduns exp. f. v. b.

Ung, bildad flicka,
med normalskolekompetens och som vistats 1 år i utlandet, nuv. stud. språk och musik önskar i höst plats i familj som guvernanta (god musikundervisning) eller som hjälp och sällskap medföja på längre utrikesresa. Svar till "19 år A. W.", Iduns exp. f. v. b.

Sjukvårdskunnig flicka
önskar plats till sjukhus eller privat, villig deltaga i lättare husliga sysslor. Betyg från genomgången elevkurs samt undersköterskeplats. Svar till "H. H.", Iduns exp. f. v. b.

Gebildete Deutsche,
perfekt in der Führung eines Haushaltes, Kindererziehung, musikalisch, sucht Aufnahme zur Erlernung der schwelischen Sprache, evtl. nur Taschengeld. I: a deutsche und schwedische Referenzen. Svar till "E. B.", Tidningskontoret, Södermalmstorg 7, Stockholm.

Ung flicka,
19 år, kunnig i Tyska, något Franska och Eng. språken, söker plats som sällskap, hjälp med barnens undervisning etc. Platsen önskas helst å gods eller i Stockholm. Den härst. ref. behagade godhetsfullt insända svar märkt "ERENE", Iduns exp. f. v. b.

Skolköks-
event. slöjdlärarinneplats önskas. Fina betyg. Svar till "Skolkökslärarinna", Iduns exp. f. v. b.

Aldre dam
(husföreståndarinna), frisk, med jämnt lynne önskar plats att med hjälp sköta hemmet för ensam person, eller som hjälp och sällskap till hem. Svar till "Ett hem", Iduns exp.

Svea Växt

Till MATLAGNING och BAKNING använder den förståndiga husmodern SVEA VÄXT

1915 redan skrev den kända hemkonsulenten fru THORA HOLM efter avprovning av olika margarinsorter:
"... av vilka särskilt Svea växtmargarin framträtt såsom mest lika natursmöret."

1923 skriver hon efter förnyad avprovning följande:
"Edert Svea Växt har fortfarande bibehållit sin höga kvalitet, ja t. o. m. förbättrats, vilket ur husmoderssynpunkt är endast glädjande. Det besitter fortfarande samma fördel att vid stekning bryna utmärkt och ej 'hoppa' i pannan, vilket jag förmodar beror på ringa vattenhalt."

Svea Grädd

Sarantimärkt!

Oersättlig i den rationella hudvårdens tjänst är
FLORODOL-TVÅLEN

Den icke blott renar huden utan bibehåller även densamma sammetslen, smidig och vacker.

GÖTA KANAL

SVERIGES VACKRASTE TURISTLED

Lämplig tur till och från Jubileumsutställningen i Göteborg
I klass passagerareångare
Utmärkt restauration

Begär turlista och prospekt
ÅNGFARTYGS AKTIEBOLAGET GÖTA KANAL
GÖTEBORG - STOCKHOLM